

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Diplomová práce

**Návrh optimálního procesu přijetí vynálezu
výzkumnou institucí**

Bc. Barbora Zoubková

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Barbora Zoubková

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Návrh optimálního procesu přijetí vynálezu výzkumnou institucí

Název anglicky

Design of the optimal process of acceptance of the invention by a research institution

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je navrhnout optimální proces přijetí vynálezu výzkumnou institucí.

Metodika

V práci budou použity techniky studia dokumentů a analýzy sekundárních dat, analýzy, deskripce a komparace.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

transfer technologií, centrum transferu technologií, procesní řízení, duševní vlastnictví

Doporučené zdroje informací

EF-TRANS metodiky. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2012. ISBN isbn978-80-87601-02-0.

GRASSEOVÁ, M. (2008). Procesní řízení: ve veřejném i soukromém sektoru. 1. vydání, Brno, Computer Press.

KRČ, K. (2012). Transfer technologií. Příležitost i nezbytnost pro české univerzity. 1. vydání. Brno: Mendelova univerzita v Brně. s. 23. ISBN 978-80-7375-655-0.

MALÝ, J. a kol. (1992). Patenty, licence, konzultantské a inženýrské služby. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická. s. 101. ISBN 80-7079-027-X.

Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz. Praha: Transfera.cz, 2017.

TRUNEČEK, J. (2004). Znalostní podnik ve znalostní společnosti. 2. vyd. Praha: Professional Publishing.

VEBER, J. a kolektiv. (1998). Management II. 1. vyd. Praha: Ediční oddělení VŠE.

WILDMANNOVÁ, M., VÁVROVÁ, D. (2015). Transfer technologií a komercializace. Brno: Tisk Blanka Lousová. s. 47. ISBN 978-80-906175-4-4.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 ZS – PEF (únor 2021)

Vedoucí práce

Ing. Václav Švec, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra řízení

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2020

prof. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 11. 2020

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 30.11.2020

.....

Barbora Zoubková

Poděkování:

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Václavu Švecovi, Ph.D., za trpělivost, metodické vedení a cenné rady. Dále bych ráda poděkovala zejména Královéhradeckému Centru transferu biomedicínských technologií za přínosné poznatky a vstřícnou součinnost.

Anotace

Diplomová práce se zabývá návrhem optimálního procesu přijetí vynálezu výzkumnou institucí prostřednictvím pracovišť transferu technologií v České republice sdružených v rámci spolku Transfera.cz. Diplomová práce je rozdělena do dvou částí. V první, teoretické části, budou pomocí studia odborné literatury objasněny klíčové termíny spojené s transferem technologií, tedy procesem přenosu nápadu do praxe. Dále bude popsáno nastavení souvisejících procesů ve výzkumných institucích. V druhé, praktické části, budou představena pracoviště transferu technologií a jejich procesy řídící přijetí vynálezu získané především prostřednictvím studia interních předpisů a směrnic. Výsledkem diplomové práce bude analýza získaných dat, na jejímž základě bude doporučen optimální návrh nastavení interních procesů pro přijetí výsledků výzkumnou institucí.

Klíčová slova: pracoviště transferu technologií, duševní vlastnictví, interní procesy

Annotation

Title:

This diploma thesis deals with the design of the optimal process of acceptance of the invention by a research institution through technology transfer offices located in the Czech Republic and associated within the Transfera.cz association. The diploma thesis is divided into two parts. In the first, theoretical part, the study of the literature will clarify the key terms associated with the transfer of technology, ie the process of transferring the idea into practice. Furthermore, the setting of related processes in research institutions will be described. In the second, practical part, the technology transfer offices and their processes standing behind the acceptance of the invention obtained primarily through the study of internal regulations and directives will be introduced. The result of the diploma thesis will be an analysis of the obtained data, on which an optimal process standing behind the acceptance of the invention by a research institution will be suggested.

Key words: technology transfer office, intellectual property, internal processes

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika.....	12
3	Teoretická východiska	15
3.1	Transfer technologií	15
3.1.1	Vytváření systému komercializace.....	16
3.1.2	Ochrana duševního vlastnictví.....	18
3.1.3	Formy transferu technologií	25
3.1.4	Proces transferu technologií.....	29
3.1.5	Role a přínosy CTT	32
3.1.6	Překážky transferu technologií.....	33
3.2	Spolek Transfera.cz	34
3.3	Řízení podniku.....	36
4	Praktická část.....	39
4.1	Profily pracovišť a analýzy směrnic.....	49
4.1.1	Biologické centrum Akademie věd ČR, v. v. i., Úsek transferu technologií 49	
4.1.2	Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Centrum transferu technologií 51	
4.1.3	Česká zemědělská univerzita v Praze, Centrum inovací a transferu technologií.....	52
4.1.4	České vysoké učení technické v Praze, Odbor pro řízení projektů a transfer technologií	54
4.1.5	Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i., Centrum pro inovace a transfer technologií.....	55
4.1.6	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Kancelář transferu technologií.....	57

4.1.7	Masarykova univerzita, Centrum pro transfer technologií.....	59
4.1.8	Mendelova univerzita v Brně, Centrum transferu technologií	60
4.1.9	Národní ústav duševního zdraví, Centrum transferu technologií a aplikovaného výzkumu	61
4.1.10	Technická univerzita v Liberci, Centrum pro podporu transferu technologií.....	63
4.1.11	Univerzita Karlova, Centrum pro přenos poznatků a technologií....	64
4.1.12	Univerzita Palackého v Olomouci, Vědeckotechnický park.....	65
4.1.13	Univerzita Pardubice, Centrum transferu technologií a znalostí	66
4.1.14	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Centrum transferu technologií	67
4.1.15	Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., IOCB TTO s. r. o	69
4.1.16	VŠB-TU Ostrava, Centrum podpory inovací – útvar Komercializace výsledků VaV.....	70
4.1.17	Vysoké učení technické v Brně, Oddělení transferu technologií	72
4.1.18	Západočeská univerzita v Plzni, Oddělení transferu technologií	73
4.1.19	Centrum transferu biomedicínských technologií	74
5	Shrnutí výsledků a doporučení.....	77
5.1	Analýza směrnic.....	77
5.2	Návrh metodiky	80
6	Závěr.....	88
7	Seznam použitých zdrojů	89
7.1	Seznam tištěných zdrojů.....	89
7.2	Seznam internetových zdrojů.....	91
8	Seznam tabulek, obrázků, grafů a zkratk.....	94
8.1	Seznam tabulek.....	94

8.2	Seznam obrázků.....	95
8.3	Seznam grafů.....	96
8.4	Seznam zkratek.....	97

1 Úvod

System ochrany duševního vlastnictví se začal formovat již v patnáctém století, a to především z potřeby vynálezců nějakým způsobem ochránit často nákladný a zdoluhavý proces výzkumu. Tato potřeba se v průběhu let formovala, až na jejím základě vznikl systém, který je řízen řadou mezinárodních úmluv, smluv a závazků (Guide projektu EF-Trans, 2012:7). Nicméně ochrana duševního vlastnictví, ač v různých formách, není zárukou kvalitního přenosu znalostí do aplikační sféry. Už v historii bylo velmi obtížné přenést nové poznatky z výzkumu a vývoje (dále jen „VaV“) z akademické půdy do již zmíněné aplikační sféry. Příčin může být hned několik, od nekvalitního výzkumu, nenalezení vhodného investora až po marketingovou neobornost výzkumníků apod. Bylo jen otázkou času, kdy bude tato mezera vyplněna, a tak se s příchodem 20. a 21. století začaly formovat první instituce, poradci, či zprostředkovatelská centra, která se stala nedílnou součástí celého procesu přenosu znalostí. Hlavními úkoly univerzit po celém světě bylo poskytovat již nejen kvalitní vzdělávání, ale provádět i kvalitní výzkum, a pokud to je možné, využít tyto výsledky výzkumu v praxi (tzv. třetí role univerzit). Do popředí se dostává právě role spolupráce s průmyslem a aplikační sférou reprezentována aktivitami označovanými jako transfer technologií a znalostí neboli přenos do praxe. Vysoké školy se tak začaly proměňovat v instituce budující všeobecně prospěšná partnerství pro společný výzkum, uplatňování univerzitních výstupů v praxi a v místa tvorby inovačního potenciálu (Transfer technologií na Masarykově univerzitě, 2013:4). Univerzity však nejsou jedinou institucí mající zájem na zlepšování konkurenceschopnosti národní i evropské ekonomiky a na využití inovačního potenciálu nových výzkumných poznatků. Např. v České republice bylo dlouhodobé úsilí Ing. Ivana Dobiáše, DrSc., FEng o sdružení předních českých univerzit, firem, asociací a fyzických osob završeno v roce 2008 vznikem Association of Knowledge Transfer Organizations and Professionals (dále jen „AKTOP“), jehož ideovým nástupcem se stal spolek Transfera.cz. Transfera.cz je národní platforma hájící zájmy transferové komunity v České republice s cílem posilovat a rozvíjet činnost v oblasti transferu technologií (Transfera.cz, 2020). Právě spolek Transfera.cz letos v květnu společně s Univerzitou Karlovou pořádali 7. národní

konferenci transferu technologií, která zvýšila autorčin zájem o problematiku transferu technologií a rozhodla se jí detailněji věnovat v této diplomové práci, a to konkrétně problematice přijetí výsledku výzkumu výzkumnou institucí. Tyto interní řídicí a rozhodovací procesy má každá instituce nastavena rozdílně, proto autorka považuje téma za zajímavé a přínosné s možností zvýšení efektivity nastavení těchto procesů.

2 Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je navrhnout optimální proces přijetí vynálezu výzkumnou institucí pomocí studia interních předpisů a směrnic jednotlivých vybraných pracovišť transferu technologií v České republice, která jsou sdružena v rámci spolku Transfera.cz.

Odborná práce je rozdělena na dvě části. V první, teoretické části, jsou vysvětleny hlavní termíny úzce související s tématem práce, jsou popsány jednotlivé fáze přenosu výsledku výzkumu a vývoje do praxe, právní možnosti ochrany vynálezu a možnosti komercializace, to vše na základě literární rešerše odborné literatury, studie dokumentů a internetových zdrojů. Teoretická část slouží jako hlavní podklad pro praktickou část diplomové práce. Co se týče aplikovaných metodik, v teoretické části je využito především techniky sekundární analýzy dat, studia dokumentů odborné povahy a veřejně dostupných zdrojů, dále je využita deskripce a také komparace vybraných publikací, to vše za účelem objasnění klíčových pojmů a procesů stojících za transferem technologií. K dokreslení a lepší ilustraci některých poznatků jsou využity obrázky, grafy a tabulky. Z hlediska zdrojů jsou kromě odborných publikací využívány i internetové zdroje, zejména platné zákony a vyhlášky a webové stránky institucí zaštiťující transfer v České republice.

V praktické části je provedena charakteristika a představení jednotlivých pracovišť transferu technologií sdružených v rámci spolku Transfera.cz, dále je provedena analýza jednotlivých směrnic a předpisů upravujících nakládání s duševním vlastnictvím v dané instituci. Výstupem je popis procesů stojících za přijetím vynálezem jednotlivých pracovišť. Co se týče charakteristiky jednotlivých institucí, zde autorka vychází především z internetových stránek a veřejně dostupných informací. Pomocí syntézy získaných dat a informací autorka navrhla vlastní návrh optimálního procesu přijetí vynálezu výzkumnou institucí.

Výsledkem je diskuse dosažených výsledků, v závěru proběhne shrnutí celé práce a závěrečné zhodnocení. Veškeré zdroje, tištěné i elektronické, jsou uvedeny na konci práce.

Celkem bude k analýze vybráno 19 institucí, konkrétně:

- 1) Biologické centrum Akademie věd ČR, v. v. i., Oddělení transferu technologií
- 2) Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Centrum transferu technologií
- 3) Česká zemědělská univerzita v Praze, Centrum inovací a transferu technologií
- 4) České vysoké učení technické v Praze, Odbor pro řízení projektů a transfer technologií
- 5) Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i., Centrum pro inovace a transfer technologií
- 6) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Kancelář transferu technologií
- 7) Masarykova univerzita, Centrum pro transfer technologií
- 8) Mendelova univerzita v Brně, Centrum transferu technologií
- 9) Národní ústav duševního zdraví, Centrum transferu technologií a aplikovaného výzkumu
- 10) Technická univerzita v Liberci, Centrum pro podporu transferu technologií
- 11) Univerzita Karlova, Centrum pro přenos poznatků a technologií
- 12) Univerzita Palackého v Olomouci, Vědeckotechnický park
- 13) Univerzita Pardubice, Centrum transferu technologií a znalostí
- 14) Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Centrum transferu technologií
- 15) Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., IOCB TTO s. r. o
- 16) VŠB-TU Ostrava, Centrum podpory inovací – útvar Komercializace výsledků VaV
- 17) Vysoké učení technické v Brně, Oddělení transferu technologií
- 18) Západočeská univerzita v Plzni, Oddělení transferu technologií
- 19) Fakultní nemocnice Hradec Králové, Centrum transferu biomedicínských technologií

K analýze byla vybrána všechna pracoviště transferu technologií (1-18) a jeden spolupracující subjekt (19). Výběr daných subjektů proběhl podle příručky Přehled

pracovišť transferu technologií a dalších členů spolu Transfera.cz z roku 2017. Jedná se o nejaktuálnější a ucelený přehled pracovišť transferu technologií. Jednotlivá centra a jejich procesy zakotvené směrnicemi o nakládání s duševním vlastnictvím budou podrobeny analýze, následně bude provedena syntéza získaných informací a na závěr práce bude doporučen optimální proces přijetí vynálezu.

3 Teoretická východiska

Definice základních pojmů je důležitou součástí práce. Základním cílem této kapitoly je objasnění klíčových procesů spojených s přenosem znalostí tak, aby si čtenář vytvořil výchozí přehled pro další výklad této práce. Při zpracování teoretické části byly nejvíce využívány tištěné zdroje, a to především Transfer technologií – příležitosti a nezbytnosti pro české univerzity od Kamila Krče (2012). Dále byly použity metodiky projektu EF-TRANS (2012) vydané Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy a další odborné příručky zabývající se danou problematikou.

3.1 Transfer technologií

Transfer technologií (dále jen „TT“) neboli také přenos znalostí Krč (2012:4) definuje jako „soubor činností a procesů vedoucích k uplatnění znalostních výsledků univerzit a dalších výzkumných organizací na trhu“. Je vhodné podívat se na definici z pohledu několika autorů. Wildmannová a Vávrová (2015:8) popisují transfer technologií jako „proces převodu znalostí a technologií z místa svého vzniku do místa, kde je znalost nebo technologie přímo či nepřímo využita v praxi“, v nejobecnější rovině ho pak lze chápat jako „proces nebo výsledek transferu vědy a výzkumu“ (Malý a kol., 1992:7). V součtu však mají všechny definice jedno společné, a to, že se jedná o komplex velmi sofistikovaných a odborných činností. Z tohoto důvodu je nutné, aby instituce usilující o realizaci TT využívaly buď externě zřízené specializované agentury, nebo si zřídily vlastní útvary zaštiťující transfer technologií (Krč, 2012:4). Důvodů pro založení a provoz vlastního pracoviště transferu technologií je hned několik. Nejenže má celou řadu přínosů pro samotné aktéry, má pozitivní dopad i pro společnost v příslušném regionu. Důkazem toho může být například spuštění několika programů veřejného financování projektů na zavádění a rozvoj transferu technologií (např. OPPI, VaVpI, OPVK). I Česká republika se inspirovala v zahraničních prosperujících regionech (Finsko, Singapur), kde vznik příležitostí a samotné jejich využívání dává za vznik dalším příležitostem. Co se týče samotných přínosů transferu technologií pro společnost, můžeme sem zařadit například zvyšování inovativnosti a konkurenceschopnosti regionu i země, zvyšování životní úrovně a kvality života obyvatel, koncentrace finančního a znalostního kapitálu v

regionu, zvyšování atraktivnosti regionu pro zahraniční investory, zlepšení struktury financování vědy a školství.

Ač komercializace výsledků výzkumu a vývoje není primárním cílem univerzit a výzkumných institucí, i tak představuje významný benefit pro tyto instituce. Kromě toho, že slouží jako vedlejší zdroj financování dalšího výzkumu a odměn pro vědecké pracovníky, dalšími benefity mohou být například zkvalitnění výuky, lepší uplatnitelnost studentů v praxi, ověření výsledků výzkumu v praxi, zvyšování prestiže a kredibility organizace i vědců, získávání nových zdrojů informací a kontaktů atp. (Krč, 2012:5).

Dalším subjektem, který z transferu v regionu profituje, jsou průmyslové podniky působící v odvětvích s rychle se obměňujícími technologiemi, kde konkurenční výhodu tvoří nejnovější produkty. Problematické však je, že ne všechny podniky si mohou dovolit rozsáhlou vývojovou základnu. Jako řešení se zde nabízí komerční spolupráce s univerzitami a výzkumnými organizacemi, jež jsou zdrojem potřebných výsledků výzkumu. Firmy se pak dostanou k unikátním výsledkům bez nutnosti vlastnictví speciálních a nákladných zdrojů (přístroje, know-how, čas, personální kapacity). Zároveň tato spolupráce zkracuje inovační cyklus, snižuje rizika a náklady (Krč, 2012:6). Závěrem lze tedy říct, že univerzity a výzkumné organizace jsou pro firmy a průmysl cenným zdrojem technologií, znalostí a služeb, přičemž firmy a průmysl znamenají pro univerzity a výzkumné organizace vedlejší zdroje financí, informací, podnětů a kontaktů.

3.1.1 Vytváření systému komercializace

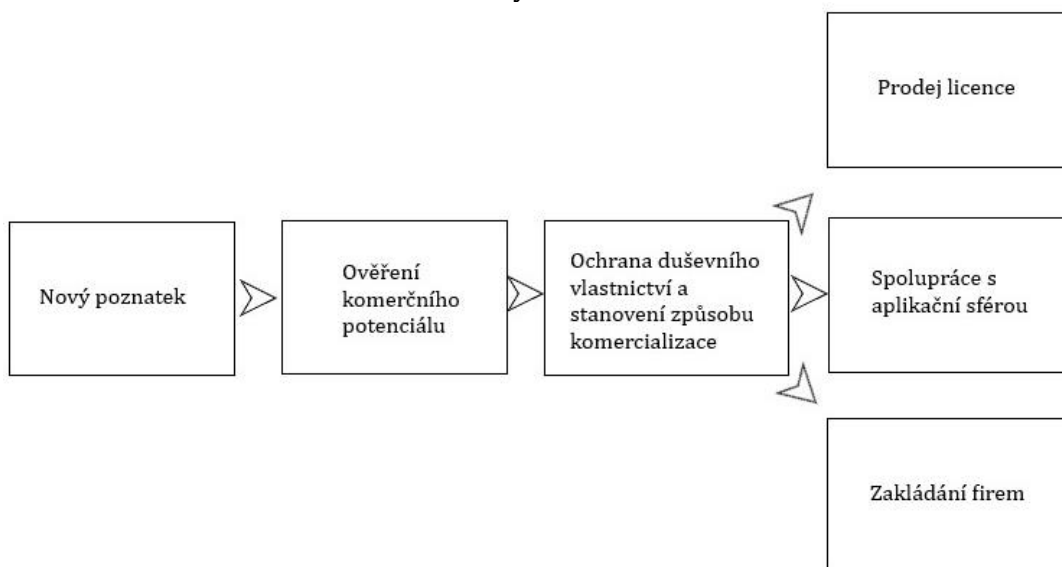
Aby bylo vůbec možné z výše zmíněných benefitů profitovat, je třeba vrátit se na začátek celého procesu, a to k vytvoření samotného systému komercializace. Při vytváření takového systému je nutné seznámit se s právním rámcem v daném prostředí, v České republice se jedná zejména o legislativní rámec tvořený zákony stanovující pravidla pro činnost a řízení vysokých škol a veřejných výzkumných organizací, dále to jsou předpisy a pravidla stanovená pro využívání veřejné podpory vědy a výzkumu a v neposlední řadě se jedná o zákony pro ochranu

duševního vlastnictví. Také je vhodné seznámit se s doporučujícími dokumenty vydané Evropskou komisí například na téma řízení duševního vlastnictví nebo o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace (Ef-trans, Metodika 1, 2012:18). Postup pro vytvoření systému komercializace je poměrně snadný, personálně však vyžaduje expertní znalosti s velmi specifickým zaměřením. Pokud vedení VO přijme strategické rozhodnutí k vytvoření systému pro komercializaci, definuje vizi a cíle, jichž chce v praxi dosáhnout, je dále třeba ustanovit pracovní skupinu. Pracovní skupina vytvářející systém komercializace by se měla skládat z vedoucího, který bude pověřen rozhodováním a vedením. Další složení týmu bývá na domluvě, obecně se ale doporučuje, aby jedním z členů byl právník a dalším zástupce aplikační sféry. V nějakých případech se lze setkat i s týmem, který je rozdělen oborově, tzn. podle oblasti znalostí (IT, lékař, chemik, atp.). Takto ustanovený tým vytvoří strategii, jak stanovených vizí a cílů dosáhnout včetně finančního zajištění a následně vytvoří základní návrh pravidel fungování procesu komercializace. Tato pravidla se týkají vnitřních předpisů VO a musí být v souladu s platnou legislativou (Ef-trans, Metodika 1, 2012:20). Dalším bodem je rozdělení kompetencí v týmu tak, aby byly jasně stanoveny povinnosti a odpovědnosti všech zaměstnanců nově vzniklého centra, ve kterém budou zajišťovat maximum služeb souvisejících s komercializací pro celou organizaci. Nezbytností je vytvoření interních finančních fondů organizace, které budou využívány pro budování systému komercializace a zajištění jednotlivých činností v jeho procesu.

Na vytvořený systém navazuje samotný proces komercializace, který lze rozdělit do několika na sebe navazujících kroků. Na samotném začátku je nutné identifikovat poznatek, který je perspektivní pro využití v praxi. Výzkumník a autor nápadu o této skutečnosti informuje příslušné pracoviště, ve většině případů centrum pro transfer technologií (dále jen „CTT“). CTT posoudí jeho potenciál využitelnosti v praxi, v potaz bere předpokládané vynaložené finanční prostředky na komercializaci a zároveň odhaduje budoucí výnosy. U poznatků, které CTT shledá nepotentní, doporučí buď jejich přepracování nebo dopracování s výsledkem zvýšení jejich komerčního potenciálu, nebo doporučí zastavení všech probíhajících a navazujících

aktivit. K poznatkům, které jsou posouzeny jako dostatečně komercializační atraktivní, CTT následně zvolí nejvhodnější strategii a formu komercializace. Tato fáze se často nazývá tvorba komercializačního plánu. Poté je na úrovni VO rozhodnuto, zda má či nemá zájem uplatnit svá práva k poznatku. Dále je zajištěna vhodná právní ochrana a poté jsou zahájeny aktivity směřující k uplatnění poznatku v praxi. Jelikož je toto pouze obecný návod na to, jak při přijetí poznatku VO postupovat, rozhodla se autorka touto problematikou zabývat detailněji právě v praktické části této diplomové práce. Variabilita postupů jednotlivých VO je značná, přičemž jsou zároveň viditelné i společné znaky u zavedených postupů, zpravidla se jedná o nutné dodržování legislativního rámce.

Obrázek 1: Systém komercializace

Zdroj: vlastní zpracování na základě Ef-trans, Metodika I (2012:29).

3.1.2 Ochrana duševního vlastnictví

Ochrana duševního vlastnictví je jednou ze základních služeb, které CTT vlastním výzkumníkům a své VO interně zajišťuje. Tato služba bývá často poskytována i externím subjektům v rámci konzultací a poradenství ve smyslu zvolení vhodné právní ochrany svých výsledků a může se tak stát zajímavým zdrojem příjmů. Obecně se za duševní vlastnictví dá považovat majetek nehmotné povahy, který je výsledkem procesu lidského myšlení a jeho tvorba, ochrana a využití je průřezem

několika oborů lidské činnosti (tvůrčí, technické i právní) a často vyžaduje praxi v oboru. Neexistuje zde žádný jednotný postup, vždy je třeba pohlížet na každý konkrétní případ zvlášť. I z tohoto důvodu se doporučuje konzultovat jednotlivé kroky s advokáty nebo patentovými zástupci. V oblasti ochrany duševního vlastnictví lze spatřovat mnoho rizik, často se jedná o rizika spojená s předčasným zveřejněním výsledku, s jeho nedostatečnou ochranou (respektive nedostatečným vymezením oblasti ochrany), s neadekvátním nakládáním s výsledky včetně komercializace, s nedostatečnou ochranou proti porušování práv k předmětům ochrany a vymahatelnosti práv a v neposlední řadě s riziky spojenými se spoluvlastnictvím (Ef-Trans, Metodika II, 2012:17).

K porozumění koncepcí ochrany duševního vlastnictví a k porozumění praktické části této práce je nezbytně nutné definovat některé klíčové pojmy spojené s průmyslově právní ochranou a ochranou duševního vlastnictví komplexně. Důležité je jasně vymežit oblasti ochrany jednotlivých práv s důrazem na znázornění rozdílů mezi nimi. V současné době je ochrana duševního vlastnictví velmi důležitým nástrojem v rámci inovačního podnikání. Díky tomuto podnikání a technologickému transferu získávají podniky konkurenční výhodu, která v ideálním případě firmě zajistí finanční prostředky spolu s výhodným konkurenčním postavením na trhu. Inovační podnikání i transfer technologií je však založen na výzkumu a vývoji technických inovací, přičemž se zpravidla jedná o velmi časově i finančně náročný proces. Zde přichází na řadu důležitost ochránit hodnotné duševní vlastnictví, které zajistí finanční i technologickou návratnost z těchto výzkumů k dalšímu ekonomickému zhodnocení (BusinessInfo, 2007).

Duševním vlastnictvím se obecně rozumí veškeré výsledky lidské tvůrčí činnosti, které představují nehmotné statky uplatnitelné na trhu. Podle zakládací listiny Světové organizace duševního vlastnictví z roku 1967 se pojem duševní vlastnictví vztahuje na literární, umělecká a vědecká díla, umělecká vystoupení a zvukové a rozhlasové záznamy, vynálezy ve všech oblastech lidského snažení, vědecké objevy, průmyslové vzory, obchodní známky, jména a označení, ochranu proti nekalé soutěži a na veškerá další práva spojená s duševní činností v oblasti průmyslové,

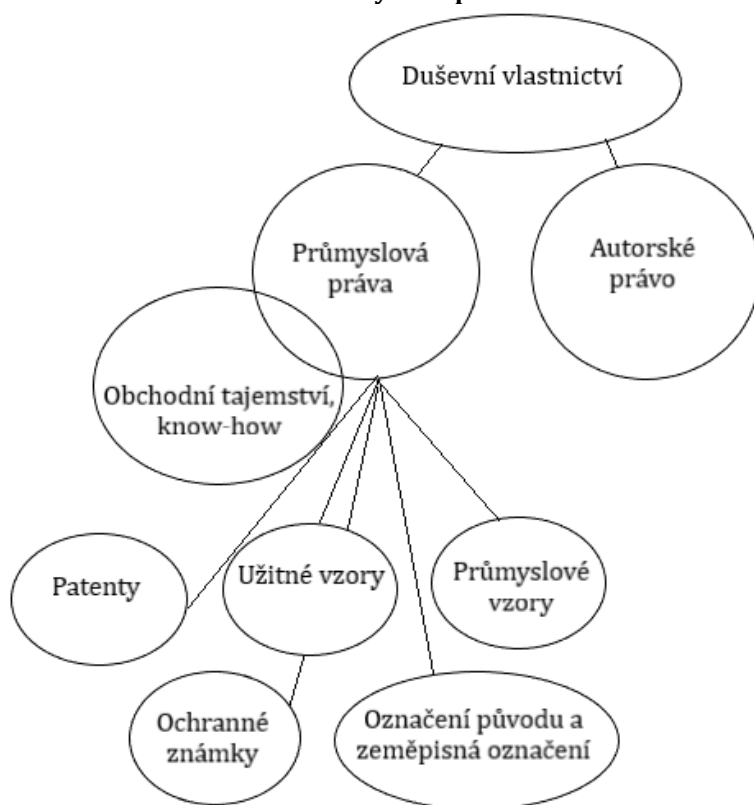
vědecké, literární nebo umělecké činnosti. Příručka číslo II. ze souboru Metodik projektu Ef-Trans (2012:60) zase právem duševního vlastnictví rozumí „*souhrn právních norem upravujících společenské vztahy, které vznikají při duševní tvůrčí činnosti fyzických osob, jakož i netvůrčí činnosti mající charakter obchodní, provozní, hospodářsko-technické činnosti fyzických nebo právnických osob*“. Pro přehlednost lze práva duševního vlastnictví dělit na **práva průmyslová** a **právo autorské**, přičemž průmyslová práva zahrnují jak práva k výsledkům technické tvůrčí činnosti (vynálezům), tak práva na označení (právo k ochranné známce), kdežto autorské právo chrání výsledky umělecké a vědecké tvorby. Na jistém pomezí pak stojí počítačové programy, které jsou u nás chráněny jako literární autorská díla, současně jsou ale patentovatelné jako technická řešení spadající mezi průmyslová práva (Leška, Ostrouchov, 2012:10).

Obrázek níže jasně ilustruje systém práva duševního vlastnictví. Průmyslové vlastnictví zahrnuje řadu forem, na obrázku č. 2 jsou znázorněny jen ty nejčastější formy, tzn., jedná se především o patenty a užité vzory, kterými lze chránit vynálezy a technická řešení, ale pojem průmyslového vlastnictví dále zahrnuje i vědecké objevy, průmyslové vzory, zlepšovací návrhy, ochranné známky, označení původu a zeměpisné označení výrobků, obchodní jména, ochrana proti nekalé soutěži, know-how, topografie polovodičových obvodů, v některých zemích i odrůdy rostlin a plemena zvířat. Jedním z charakteristických rysů průmyslového vlastnictví je jeho teritoriální povaha, což znamená, že udělená ochrana je účinná pouze na území státu, jehož orgán ochranu udělil. Chce-li vlastník ochranu rozšířit do dalších států, musí o ni zpravidla požádat v každém státu zvlášť. Z praxe ale vyplývá, že nejpočetnější skupinu průmyslového vlastnictví představuje know-how, jedná se tedy o nechráněné znalosti a zkušenosti výrobní a technicko-technologické povahy. Ochrana know-how spočívá v jeho nezveřejnění a důsledném utajování všemi zaměstnanci, spadá tedy do kategorie obchodního tajemství a představuje jednu z největších konkurenčních výhod. Obchodní tajemství i know-how jsou tedy řazeny mezi průmyslová práva, s tím rozdílem, že je není třeba registrovat. Problematika vymahatelnosti porušení práv je tu však značná, nehledě na riziko možnosti

odchodu klíčových zaměstnanců, kteří si know-how mohou odnést s sebou (Suchý, Vaňová, Kubíček a kol., 2010).

Autorská práva se pak vztahují především na umělecká díla povahy básní, povídek, románů, obrazů, filmů a podobně. Ve většině evropských zemí patří mezi autorská práva i copyright, tedy právo související s vytvářením kopií literárních i uměleckých děl (knihy, filmy, fotografie, malby, ...). Dále jsou autorskými právy chráněna vědecká pojednání a některé počítačové programy, oproti tomu se ale autorská práva nevztahují na běžné zprávy, myšlenky, postupy, metody, principy, vědecké objevy, vědecké teorie, matematické vzorce, rovnice atp. (Suchý, Vaňová, Kubíček a kol., 2010).

Obrázek 2: Systém práva duševního vlastnictví

Zdroj: vlastní zpracování

3.1.2.1 Průmyslová práva

Účelem průmyslově právní ochrany vynálezu je poskytnout jejich tvůrcům a majitelům konkurenční výhodu a zabezpečit výsledek jejich práce proti konkurenci s ohledem na vynaložené finanční prostředky a úsilí, které bylo vynaloženo, a které mu v rámci dobrých mravů náleží. Celý systém práva duševního vlastnictví byl popsán ve všeobecném přehledu výše, ale jelikož se tato práce zabývá návrhem optimálního procesu přijetí vynálezu, budou dále detailněji popsány jediné dvě možnosti ochrany právě vynálezu – a to patentem nebo užitným vzorem. Jakákoliv jiná ochrana, například průmyslovým vzorem, v tomto případě nepřichází v úvahu, protože jde jen o ochranu vzhledu výrobků, ne o ochranu funkce. Průmyslový vzor tedy chrání například tvar světlometu, lahev od Coca-Coly (tzn. velikost, křivky), ale ne to, jak světlomet funguje (jeho funkci). Ochrana patentem a užitným vzorem je ustanovena zejména v Zákoně 527/1990 Sb. o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, který vešel v platnost 27. listopadu 1990 za účelem úpravy práv a povinností vznikajících z vytvoření a z uplatnění vynálezů, průmyslových vzorů a zlepšovacích návrhů.

a) Patent

Patent je tedy průmyslově právní ochrana nového technického řešení, které splňuje dle zákona podmínky **novosti**, je **výsledkem vynálezecké činnosti** a je **průmyslově využitelné**. Patent nelze udělit na objevy, vědecké teorie a matematické metody, vnější úpravy výrobků, plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, programy počítačů a pouhé uvedení informace, jelikož nic uvedeného shora není považováno za vynález. Dále zde platí výluky z patentovatelnosti. Patenty se neudělují na způsoby prevence, diagnostiky chorob a léčení lidí a zvířat a na odrůdy rostlin nebo na plemena zvířat a na způsoby jejich pěstování a šlechtění a na vynálezy, jejichž využití by se přičilo veřejnému pořádku nebo dobrým mravům (Technická řešení a jejich právní ochrana, 2012:3). Novost vynálezu je dle Patentového zákona 527, §5 posuzována stavem techniky, přičemž stav techniky je vše, co bylo přede dnem, od něhož přísluší přihlašovatel vynálezu právo přednosti, zveřejněno v České republice nebo v zahraničí. Souhrnně se dá říct,

že se testuje proti publikacím (tiskoviny, internet), proti zveřejněným patentovým spisům (i vlastním), proti užívání, ale i ústnímu předání. Stavem techniky se tedy rozumí i obsah přihlášek vynálezů. Vynálezecká činnost je taková činnost, která zřejmým způsobem nevyplývá ze stavu techniky a průmyslová využitelnost je prokazovaná možností opakovatelného využití při hospodářské činnosti. Všechny tyto kritéria jsou ověřována Úřadem průmyslového vlastnictví, který přihlášku vynálezu podrobí na žádost přihlašovatele úplnému průzkumu. Pokud přihlašované technické řešení splňuje uvedené zákonné podmínky, Úřad na vynález udělí patent. Důležité je uvést, že ani úplný průzkum nezaručí exkluzivitu daného řešení a existuje zde možnost, že i přesto budou nalezeny nějaké kolizní dokumenty. U uděleného patentu platí právo přednosti neboli priorita, tzn. patent na vynález získá ten, kdo o něj požádá jako první. Při udělení patentu platí zásadně jen na území státu, ve kterém byl udělen. V současné době neexistuje žádný mezinárodní, evropský nebo společný unitární patent. O unitární patent je dlouhodobá snaha, problém je však v nutnosti zavedení jednotného Evropského soudu, který by vedl spory a vyřizoval z této podstaty vedoucí agendu. Problematika nastává mimo jiné například v účincích patentu, majetková (věcná) práva se totiž řídí pouze právem daného státu a mohou tedy být v různých zemích rozdílná. V zemích, kde není patent chráněn, ho lze využívat, ale nelze odtud exportovat chráněné výrobky do zemí, kde patent platný je. Pro uplatnění ochrany například stačí pouze, aby se rušitelovo zboží nacházelo na území s platnou patentovou ochranou, což představuje už i samotný tranzit při dopravě nebo jeho skladování (Císlarová, Kramařík, 2020:5). Platnost patentu je ustanovena na maximálně 20 let od data podání přihlášky a účinky nastávají ode dne oznámení udělení patentu ve Věstníku Úřadu Průmyslového Vlastnictví (Technická řešení a jejich právní ochrana, 2012:4). Jediný způsob, kterým lze patentovou ochranu prodloužit je u léčiv, a to pomocí dodatkového ochranného certifikátu SPC. V tomto případě je zohledněn zdlouhavý a náročný validační proces zavedení léčivého přípravku na trh (Císlarová, Kramařík, 2020:6). Správní poplatky za udržení patentu v platnosti se platí jednou ročně a jsou postupně navyšovány. První až čtvrtý rok činí patentový poplatek na území České republiky 1 000,- Kč, kdežto dvacátý rok je to částka 24 000,- Kč. Patentové poplatky tak nejsou nevýznamnou částkou v rozpočtu výzkumníka či výzkumné organizace,

zejména pokud se udržují i v zahraničí. Do zahraničí lze vynález přihlásit dvěma cestami – „národní cestou (PCT)“ a cestou „evropského patentu (EPO)“. U PCT může přihlašovatel přihlásit vynález v libovolném státu, ve kterém chce mít vynález chráněn. Jednou přihláškou lze získat patent až ve 153 státech (Císlerová, Kramařík, 2020:17). I zde existují výjimky a státy, do kterých pomocí PCT ochrana rozšiřovat nejde. Jedná se například o Afganistán, Argentinu, Bolívii, Jamajku, Nepál, Pákistán, atp. (wipo.int, 2020). Celý seznam států nevázaných PCT lze nalézt na stránkách World Intellectual Property Organization „dále jen WIPO“. K rozšíření ochrany je nutno v každém státu zvolit zástupce, který je oprávněn zastupovat přihlašovatele před příslušným úřadem, přeložit popis vynálezu, patentové nároky a anotaci do úředního jazyka tohoto úřadu a zaplatit poplatky (Technická řešení a jejich právní ochrana, 2012:5). Pokud si přihlašovatel přeje rozšířit ochranu pouze na státy v Evropě, může jít cestou EPO. Důležité je zdůraznit, že se nejedná o instituci Evropské Unie, ale je zveřejněn seznam všech smluvních států a v jednom řízení se uděluje svazek evropských národních patentů (Císlerová, Kramařík, 2020:17). Evropská patentová přihláška se podává u Evropského patentového úřadu v Mnichově v jednom z úředních jazyků – tj. v angličtině, francouzštině nebo němčině (Technická řešení a jejich právní ochrana, 2012:7). Pro představu a srovnání, náklady na podání, úplný průzkum a udělení patentu v České republice činí celkem 5 800,- Kč, kdežto náklady na EPO činí 5 745 €.

b) Užitný vzor

Užitný vzor je často nazývaný „malý patent“. Užitným vzorem lze chránit technické řešení, které splňuje podmínku novosti a je průmyslově využitelné. Za technické řešení nelze považovat objevy, vědecké teorie a matematické metody, dále vnější estetické úpravy výrobků, plány, pravidla, program počítačů, pouhé uvedení informace atp. Stejně jako u patentu jsou z ochrany vyloučena jakákoliv technická řešení, která by mohla být v rozporu s obecnými zájmy, dále plemena a odrůdy rostlin. Na rozdíl od patentu ale nejdou užitným vzorem chránit biologické reprodukční materiály a jakékoliv „způsoby“. Dalším a hlavním rozdílem od patentu je, že se užitné vzory do rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví zapisují na základě tzv. registračního principu, kdy není přezkoumáno, zda přihláška

vyhovuje kritériím novosti a tvůrčí úrovně. Tzn., neověřuje se, zda je způsobilý k právní ochraně. Protože se obecně užitečný vzor získává mnohem rychleji než patent, je tato cesta častou variantou u předmětů, které jsou již připraveny na uvedení na trh, přičemž účinky vzniklé ochrany odpovídají účinkům patentu – předmět právní ochrany nelze bez souhlasu majitele jakkoliv využívat (vyrábět nebo upotřebit) (Technická řešení a jejich právní ochrana, 2012:5). O zápis užitečného vzoru se žádá přihláškou užitečného vzoru podáním na Úřad průmyslového vlastnictví. Přihláška musí splňovat určité náležitosti, zejména musí obsahovat popis technického řešení, nejméně jeden nárok na ochranu a případně výkresy, pokud jsou k dispozici. V nárocích musí být jasně vymezen předmět, který má být užitečným vzorem chráněn, přičemž jak již bylo zmíněno, forma nároků plně odpovídá patentovým nárokům, s tím rozdílem, že nemohou být účinně uplatněny jakékoliv způsobové nároky (Technická řešení a jejich právní ochrana, 2012:6).

3.1.3 Formy transferu technologií

Forem transferu technologií (komercializace) je hned několik. Samotnou komercializací výsledků výzkumu a vývoje se v užším smyslu rozumí jejich uplatnění v praxi za finanční nebo jinou kompenzaci. Může k tomu docházet různými formami. Základem komercializace je identifikace a následná ochrana perspektivních výsledků výzkumu a vývoje pro jejich další uplatnění. K dosažení úspěšného přenosu vynálezu do praxe je nutná motivace všech účastníků na tomto procesu, tzn. motivace výzkumníka, instituce i subjektu (firmy), který výsledek uvede do praxe. Zvolení konkrétní formy musí vycházet z cíle každé výzkumné organizace, zároveň by takový postup měl být zakotven ve vnitřních směrnících a předpisech a měl by být všemi zaměstnanci dodržován (Guide projektu EF-Trans, 2012:17). Procesem komercializace zpravidla výzkumníky provází pracovníci centra transferu technologií (vyhodnotí komerční potenciál, vytvoří plán komercializace, zaštití proces ochrany duševního vlastnictví, zanalyzují varianty komercializace, zajistí související smluvní vztahy a budou analyzovat další vývoj komercializace) (Guide projektu EF-Trans, 2012:19). O tom, jaká forma je nejvhodnější rozhoduje více faktorů. Mezi rozhodující faktory patří velikost potenciálního trhu, úroveň nové technologie či produktu, v důsledku však nejvíce

záleží na preferencích případných zájemců (Komericializace VaV výsledků, 2017:14). Mezi nejčastější formy komercializace patří prodej licence, zakázkový výzkum, partnerský výzkum a vývoj, poskytování služeb nad přístrojovým vybavením, poskytování poradenských a lektorských služeb, prodej hotových studií a metodik, zakládání nových společností (Krč, 2012:7). Každá zmíněná forma transferu technologií vyžaduje specifický přístup a především zdroje, zároveň jsou nezbytná existence jistých předpokladů. Jedná se zejména o pracovníky, kteří proaktivně mapují zdroje výzkumné organizace vhodné ke komercializaci a propagují přínosy samotného transferu technologií vědeckým pracovníkům. Řada institucí má pro tyto účely zavedenou pozici tzv. technologického skauta, často se jedná o samotné vědecké pracovníky, kteří již mají ve výzkumu praxi a předávají a motivují další pracovníky a výzkumníky do vynálezecké činnosti. Dále je nezbytné, aby v instituci byly zavedeny procesy umožňující transformaci zdrojů do ucelených produktů a služeb, s čímž souvisí i nutnost existence směrnice upravující způsob nakládání s výsledky výzkumu a vývoje a způsob jejich odměňování. Téměř nezbytné je mít odborné pracovníky zabezpečující styk s průmyslovou sférou a minimalizující administrativní zatížení vědeckých pracovníků (Krč, 2012:7). Vznik těchto procesů je blíže popsán v kapitole 2.1.1 Vytváření systému komercializace.

Tabulka 1: Formy transferu technologií

Forma transferu technologií	Potřebné zdroje
Prodej licence	<ul style="list-style-type: none"> - Hotové výsledky výzkumu a vývoje - Ochráněné duševní vlastnictví (patenty, užité vzory) - Doplňková dokumentace (technická)
Zakázkový výzkum a vývoj	<ul style="list-style-type: none"> - Technické a přístrojové vybavení - Informace a odborné znalosti (know-how)
Partnerský výzkum a vývoj	<ul style="list-style-type: none"> - Technické a přístrojové vybavení - Informace a odborné znalosti (know-how)
Poskytování služeb nad přístrojovým vybavením	<ul style="list-style-type: none"> - Technické a přístrojové vybavení - Kvalifikovaný personál pro odbornou obsluhu
Poskytování poradenských a lektorských služeb	<ul style="list-style-type: none"> - Kvalifikovaný personál pro poskytování těchto služeb - Informace a odborné znalosti (know-how)

Prodej hotových studií a metodik	- Hotové studie, metodiky a další komerčně využitelné práce
Zakládání spin-off firem	- Hotové výsledky výzkumu a vývoje - Doplnková dokumentace (technická) - Podnikatelský plán - 2 týmy pracovníků (vědečtí a výzkumní a podnikatelsky orientovaní) - Finanční a hmotné zdroje potřebné pro realizaci záměru

Zdroj: vlastní zpracování dle Transferu technologií – příležitosti i nezbytnosti pro České univerzity (Krč, 2012:7).

Prodej licence může být vhodným řešením, pokud má nová technologie využití na více trzích a může být tedy prodána více zájemcům s omezeným teritoriálním užitím (pokud nemají zájem o výhradní licenci, která poskytovatele zavazuje k neposkytnutí předmětného užívacího práva třetí osobě). Je zde však nutné mít hotové výsledky předchozího výzkumu k předložení zájemcům, ideálně ochráněné patentem nebo užitným vzorem. Potřebná je také i doplňková např. technická dokumentace, analýza trhu apod. (vutbr.cz, 2012). Licencování je bohužel velmi časově náročné a neznamená okamžité příjmy. První příjmy mohou přijít až po několika letech (Komerencializace VaV výsledků, 2017:14).

Zakázkový výzkum a vývoj představuje výzkumnou činnost VO, která je vytvářena na základě poptávky aplikační sféry, která tuto aktivitu zároveň financuje a předkládá požadavky na výstupy, přičemž se samotný subjekt aplikační sféry této činnosti neúčastí. Zakázkový výzkum se zpravidla realizuje na pracovištích s výbornou nebo nestandardní technickou vybaveností a zaškoleným personálem. Výhodou je poměrně rychlý finanční zisk pro VO, zhodnocení know-how bez ztráty možnosti jeho vícenásobného komerčního využití a možnost publikace výsledků. Nevýhodou této spolupráce může pro VO být vynaložená kapacita vyčleněná na řešení zakázky (personální i technická), která může komplikovat realizaci jiných dílčích projektů či zakázek (Spolupráce s aplikační sférou, 2012:89).

Partnerský výzkum a vývoj představuje společný výzkum VO a aplikační sféry a vyznačuje se tím, že výzkumní pracovníci obou institucí na výzkumném projektu

spolupracují, a tudíž se VO i subjekt aplikační sféry podílejí na nákladech výzkumu. „Vstupy obou stran mohou být různé, subjekt aplikační sféry obvykle poskytuje finanční kapitál, data, výzkumné zaměstnance a vybavení, VO pak výzkumníky, výzkumnou infrastrukturu a znalostní kapitál“ (Spolupráce s aplikační sférou, 2012:89). Tento druh výzkumu je považován za nejefektivnější formu přenosu znalostí a vývoje, stejně jako u výzkumu na zakázku, i zde je výhodou zhodnocení know-how bez nutnosti licencování, a tudíž ztráty možnosti dalšího komerčního využití. Další výhodou je možnost publikace výsledků nebo třeba růst prestiže a výzkumných zkušeností pracovníků VO. Nevýhodou naopak je potřeba zacházet velmi citlivě s již vlastněným nebo i nově nabytým know-how, což může znamenat institucionální problémy i další externí výdaje (Spolupráce s aplikační sférou, 2012:89).

Sdílení výzkumné infrastruktury je další z forem transferu technologií, kdy VO nabízí aplikační sféře své výzkumné prostory a laboratoře nebo přímo umožní aplikační sféře založit na své půdě výzkumné a vývojové laboratoře a jiné prostory, které jsou posléze danou firmou ve velké míře využívány pro její výzkumné potřeby, přičemž se na výzkumu v laboratořích podílejí i výzkumníci VO, čímž dostávají příležitost k prohlubování svých znalostí a dovedností nad jasně cíleným aplikovaným výzkumem (Spolupráce s aplikační sférou, 2012:89).

Další ze zmiňovaných forem transferu technologií se týká poradenství, konzultací, dalšího vzdělávání a poskytování lektorských služeb. V tomto případě poskytuje VO subjektu z aplikační sféry výše jmenované služby zpravidla z oblasti ochrany duševního vlastnictví a transferu technologií. Často se tyto konzultace mění v dlouhodobou spolupráci a následně například ve výzkum realizovaný ve spolupráci (Spolupráce s aplikační sférou, 2012:88).

Univerzity a VO disponují velkým množstvím hotových odborných prací, z nichž některé mohou představovat hodnotu pro průmyslové podniky, které jsou ochotné za tyto práce zaplatit. Jedná se o prodej studií, analýz, metodik apod. Důležité je nezapomenout ošetřit práva k těmto publikacím a způsob odměňování autorů.

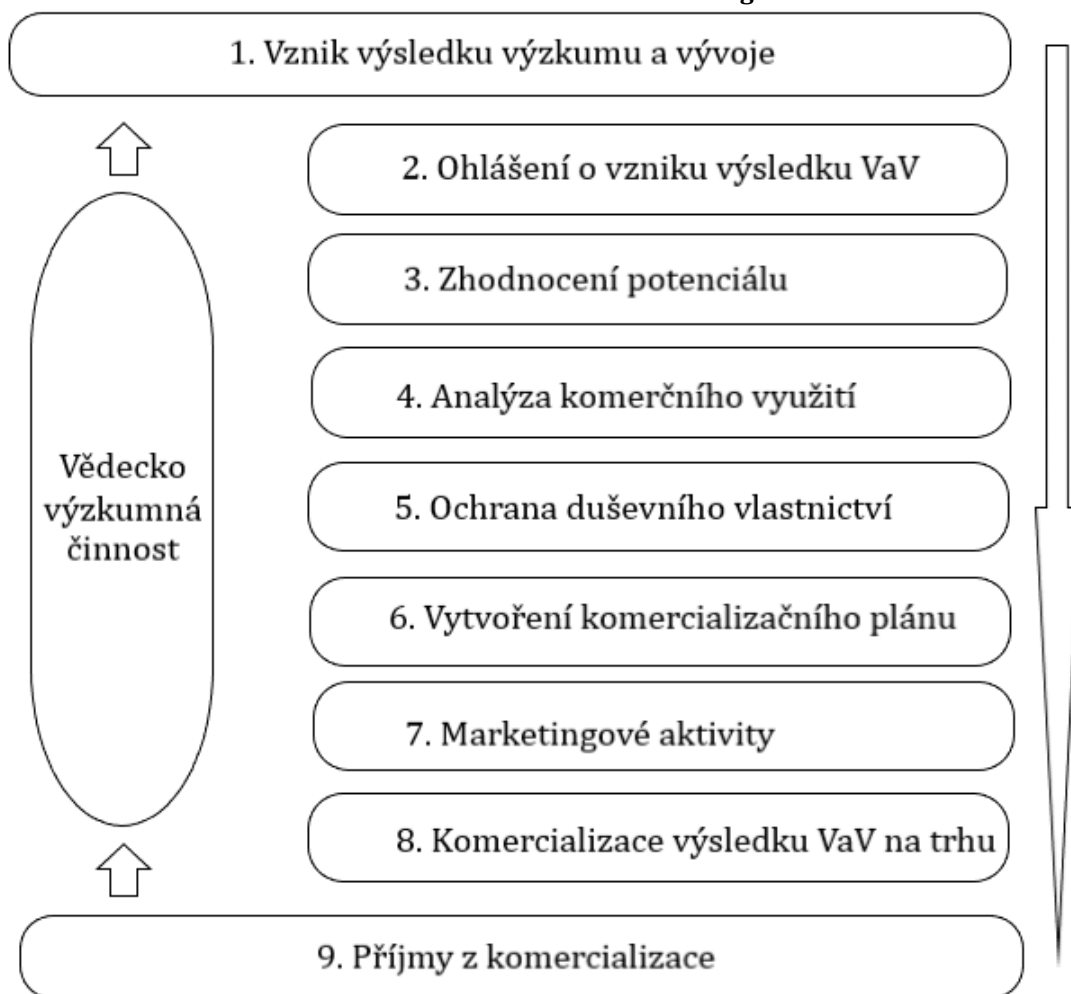
Výhodou v této formě komercializace je, že ji může produkovat i ekonomicky či humanitně zaměřená univerzita či VO, kde komercializace zpravidla bývá o poznání náročnější než u technicky či přírodovědně zaměřených oborů (Krč, 2012:19).

Jednou z dalších možností komercializace výsledku výzkumu a vývoje je založení právnické osoby, zpravidla tzv. spin-off firmy. Spin-off je podnikatelský subjekt založený za účelem komercializace duševního vlastnictví vytvořeného ve výzkumné organizaci, která přímo vkládá duševní vlastnictví do podniku formou licence, nebo podnik přímo založí zaměstnanci VO na svém know-how a vazby na VO jsou pouze neformální (start-up) (Zakládání právnických osob, 2012:20). Problematika zakládání právnických osob za účelem komercializace poznatků ve vědě a výzkumu je poměrně rozsáhlá a existuje několik druhů a variant spin-off firem, které se povětšinou liší poměrem účasti soukromého partnera a výzkumné organizace.

3.1.4 Proces transferu technologií

Proces transferu technologie v praxi znázorňuje cestu od vzniku nápadu (zdroje) až k výše zmiňované komercializaci. Různé diagramy znázorňují proces transferu technologií různě a v praxi se mohou měnit dle procesních nastavení a vnitřních směrnic daných jednotlivých organizací. Dle obrázku 3 lze jednotlivé fáze procesu popsat následovně:

Obrázek 3: Proces transferu technologií

Zdroj: vlastní zpracování dle Krče (2012:8)

1. Vznik výsledku výzkumu a vývoje

Jedná se o výsledek výzkumu a vývoje, zpravidla nějaký výrobek nebo technický postup zlepšující současný stav, nebo poskytující inovační možnosti.

2. Oznámení výsledku VaV

Původci vyplní formulář ohlašující výsledek výzkumu a vývoje, do kterého vyplní základní popis výsledku, seznam spolupůvodců a závazky vůči partnerům a donátorům. Každá instituce má tento formulář koncipovaný specificky, jeho účelem je od původce získat alespoň takový popis toho, čeho svou vědecko výzkumnou činností dosáhl, aby mohlo proběhnout posouzení překládaného výsledku.

3. Zhodnocení potenciálu

Po proběhlých schůzkách s vědeckými pracovníky je v tomto kroku cílem získat podrobný popis výsledku výzkumu a vývoje a na jeho základě zpracovat interní předběžný posudek.

4. Analýza komerčního využití

V tomto kroku probíhá rešerše stavu techniky, analýza konkurenčních výhod a průmyslové využitelnosti. Zároveň se rozhoduje o vhodné formě komercializace.

5. Ochrana duševního vlastnictví

Budování strategie ochrany duševního vlastnictví, zpracovává se popis a podává se přihláška vynálezu.

6. Vytvoření komercializačního plánu

Návrh komercializačního projektů zpravidla zpracovávají zaměstnanci centra transferu technologií ve spolupráci s výzkumníkem. Tento projekt může být schvalován Radou pro komercializaci (dále jen „RpK“), která nemusí být vždy zapojena. Obsahuje business plán, finanční rozpočet a určení zdrojů, dále seznam partnerů a dodavatelů, šablony obchodních a licenčních smluv apod.

7. Marketingové aktivity

Zpracovává se plán marketingových aktivit, připravují se marketingové a obchodní materiály, vytváří se seznam potenciálních zákazníků a plánují se výstupy marketingových aktivit.

8. Komercializace výsledku VaV na trhu

V tomto kroku se podepisují smlouvy se zákazníky, připravuje se dokumentace k zakázkám atp. Možné formy komercializace byly podrobněji popsány výše v kapitole 2.1.3. Formy transferu technologií.

9. Příjmy z komercializace

Jedna z výše zmíněných forem dosažené komercializace. Finanční hotovost na účtu, zpětná vazba od zákazníků, dohody o další spolupráci. Směrnice o nakládání s duševním vlastnictvím v jednotlivých VO upravují i rozdělení příjmů z komercializace a zpravidla se jistá část výnosů vrací do vědecko-výzkumné činnosti tak, aby podpořila vznik dalšího výsledku VaV (Krč, 2012:8).

Tato diplomová práce je zaměřena na posouzení výsledku výzkumu a vývoje. Jelikož se jedná o individuálně nastavené interní procesy jednotlivých organizací, tak se samotný proces posuzování a přijímání/odmítání uplatnění práv různí. Tento proces však autorka považuje za stěžejní, protože stojí na začátku samotného transferu znalostí a nerozlišení kvalitního potenciálu zaměstnanci CTT nebo expertními pracovníky může hned zpočátku ukončit nadějný projekt.

3.1.5 Role a přínosy CTT

V předchozích kapitolách bylo zmapováno zakládání CTT, byly popsány procesy transferu technologií, byly představeny formy komercializace a byla nastíněna problematika ochrany duševního vlastnictví. V této kapitole bude ujasněna role a představeny přínosy vybudování samotného centra ve VO. *„Zavádění a řízení organizace a procesů spojených s transferem technologií si vyžaduje principy a mentální nastavení velmi odlišné od myšlení a principů obvyklých v akademickém prostředí“* (Krč, 2012:20). K dosažení úspěchu je tedy nutné vybudování specializované organizační jednotky, která bude disponovat dostatečnou autonomií, pravomocemi i zdroji. Klíčové je, aby takto zřízené CTT bylo postaveno na principech běžných v komerčním prostředí a dokázalo tak zprostředkovat kvalitní komunikaci mezi akademickou a aplikační sférou, což přenáší velký tlak na personální obsazení týmu, který se bude často muset vyrovnávat s nepochopením akademiků. Hlavním cílem CTT by pak mělo být identifikovat, nabízet a prodávat výsledky výzkumu a vývoje tak, aby naplňovaly potřeby průmyslu výměnou za prostředky pro zajištění udržitelnosti a rozvoj své organizace (Krč, 2012:20). Role CTT je tedy být jakýmsi prostředníkem mezi akademickou a aplikační sférou. Mezi hlavní přínosy CTT pro univerzitu nebo VO řadíme v první řadě právě zajišťování komunikace a navazování spolupráce s průmyslem, dále to je například zvyšování

komerčního potenciálu organizace, zajišťování ochrany a zhodnocování duševního vlastnictví, propagace schopností a znalostí organizace, zlepšování její image, zvyšování komerčních příjmů atp. (Krč, 2012:21). Oblastně CTT pak zastřešuje natavení vnitřního prostředí a procesů organizace směrem ke schopnosti přenášet své znalosti a technologie, dále provozuje networkingové aktivity směrem k průmyslu a zabezpečuje vzdělávání v TT v rámci organizace, stará se o ochranu duševního, respektive průmyslového vlastnictví a připravuje plán komercializace, kterou následně realizuje. *„Systematický transfer technologií je nejen nástrojem stimulujícím zvyšování kvality vědeckých výstupů, ale také nezbytným řešením pro posílení dlouhodobé finanční udržitelnosti univerzit a výzkumných organizací. Klíčové je však pochopení a akceptace těchto faktů řídicími orgány a vedoucími pracovníky univerzit a výzkumných organizací“* (Krč, 2012:23).

3.1.6 Překážky transferu technologií

I přes to, že je transfer technologií poměrně novým trendem, jsou jeho přínosy zřejmé. Důležité je podívat se ale i na druhou stránku věci, a to na hlavní překážky, které se nacházejí u všech zainteresovaných stran – na univerzitách i ve VO, ve firmách, ale i ve státní správě. Legislativně se transfer technologií neustále vyvíjí, ačkoliv stále v některých ohledech neusnadňuje a nemotivuje k jeho zavádění a realizaci. Hlavními překážkami na legislativní straně jsou zejména nedostatek prostředků k financování vědy nebo omezující pravidla veřejné podpory a bariéry v komerčním využití výsledků získaných z financování z veřejných zdrojů (Krč, 2012:13). Na straně firem je největší překážkou samotná absence vědomí o možnostech spolupráce s univerzitami a VO a nedůvěra ke spolupráci s akademickým prostředím, která není z pohledu firem úplně neopodstatněná, protože taková spolupráce je často právě z legislativních bariér velmi těžkopádná, zahlcena přílišnou byrokracií a postrádá klientský přístup. Nejvíce překážek je ale paradoxně na straně univerzit a VO, tedy u institucí, které by měly mít na transferu technologií největší zájem. Navíc se jedná o překážky dvojího typu – směrem dovnitř a směrem vně organizaci. Směrem ven jsou to překážky podobné těm, které byly popsány u firem a podniků, tedy velmi odlišné nastavení cílů a priorit organizace oproti průmyslové sféře, neschopnost kvalitní komunikace a pružných

rozhodovacích procesů, chybějící transparentnost, rychlost, kvalita, zákaznický přístup, přílišná byrokracie, neschopnost vnuknout firmám přínosy spolupráce a pomoci jim se zpracováním zadání pro výzkum a vývoj. Mezi překážky směrem dovnitř organizace lze uvést chybějící rozpočet na financování transferu, zejména na marketingové aktivity, nechuť, nedůvěra a chybějící motivace výzkumných pracovníků ke komercializaci a jejich administrativní zatížení, akademická politika místo manažerského přístupu v organizaci, nedostatek času vědeckých pracovníků, absence jasně definovaných postupů, neochota vědeckých pracovníků sdílet své kontakty a know-how atp. (Krč, 2012:14-15).

3.2 Spolek Transfera.cz

Spolek Transfera.cz je jednotná funkční platforma hájící zájmy transferové komunity v ČR s cílem pracovat na posílení činností v oblasti transferu technologií a jejich rozvoji. Spolek vznikl jakožto ideový nástupce sdružení Association of Knowledge Transfer Organizations and Professionals (dále jen „AKTOP“) 11. listopadu 2014. AKTOP vznikl v roce 2008 z myšlenky Ing. Ivana Dobiáše založit organizaci, která by sdružovala nejen univerzity, ale i přední české asociace, firmy i fyzické osoby mající zájem na zlepšování konkurenceschopnosti národní i evropské ekonomiky a na využívání inovačního potenciálu nových výzkumných poznatků. Vzniklo tak toto dobrovolné sdružení osob a institucí, které se zabývalo vyhledáváním, ochranou a komercializací nově vzniklých poznatků, transferu znalostí a využití nových poznatků pro inovační podnikání. Ing. Dobiáš se stal prvním předsedou této organizace a na jím položené základy nyní navazují činnosti spolku Transfera.cz. Prostřednictvím činnosti spolku a svých členů usiluje Transfera.cz o kontinuální upevňování vzájemně přínosných vztahů akademické sféry s firmami, podporuje rozvoj inovací s cílem posílit konkurenceschopnost České republiky, je partnerem relevantních orgánů veřejné správy, poskytuje informace a expertní stanoviska a analýzy v oblasti transferu technologií a znalostí, navazuje mezinárodní spolupráce se zahraničními asociacemi obdobného druhu a celkově napomáhá k šíření výsledků výzkumu a vývoje. Kromě všech těchto činností nabízí spolek své expertní služby i externě, jedná se zejména o výše zmíněné konzultace a poradenství v oblasti transferu technologií a znalostí, v oblasti

duševního vlastnictví, v Proof of Concept aktivitách, v oblasti komercializace, poradenství při plánování a realizaci vědecko výzkumných projektů s důrazem na aplikační výstupy a jejich uplatnění v praxi a v neposlední řadě poradenství v oblasti evropské a mezinárodní spolupráce prostřednictvím rozsáhlé networkingové sítě. Mimo to nabízí i rekrutování případných hodnotitelů projektů v předmětné oblasti. Co se týče vedení spolku, k roku 2020 je v čele představenstva předsedkyně RNDr. Eva Janouškovcová, Ph.D., LL.M., z Masarykovy univerzity, post místopředsedy patří Mgr. Martinovi Dudovi z Vysoké školy báňské a RNDr. et Mgr. Růženě Štamberkové, Ph.D., z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Dále má spolek čtyři členy představenstva – prof. Ing. Martina Fuseka, CSc., z IOCB TECH s.r.o., Dr. Ing. Petra Kubečku, MCI, RTTP, z Univerzity Palackého v Olomouci, Mgr. et Mgr. Hanu Kosovou, MPA, z Univerzity Karlovy a Ing. Iva Stančeka z Českého vysokého učení technického v Praze. Kromě statutárního orgánu (Představenstva) je nejvyšším orgánem Členská schůze, dalšími orgány jsou Kontrolní komise, Tajemník a Kancelář (Transfera.cz, 2020).

Spolek se skládá z několika členů – řádných, přidružených a čestných, přičemž řádným i přidruženým členem může být právnická i fyzická osoba, kdežto čestným členem může být výhradně jen osoba fyzická. Členství ve spolku je dobrovolné a není na něj žádný právní nárok. Přihláška o členství do spolku se předkládá Představenstvu, které ji musí schválit nadpoloviční většinou. Zapsáním se do spolku vznikají členům práva a povinnosti z této pozice vyplývající. Jedná se především o práva účastnit se činnosti Spolku a být o těchto činnostech informován, účastnit se Členských schůzí, volit orgány a být do nich volen, předkládat návrhy, podněty a připomínky, podílet se na členských výhodách a na stavování cílů a forem činnosti Spolku. Mezi hlavní povinnosti členů patří dodržování stanov a svou činností naplňovat cíle Spolku, platit členské příspěvky, řádně vykonávat svěřené úkoly a funkce a hájit zájmy a poslání Spolku (Stanovy spolku Transfera.cz, spolek, 2015:3).

3.3 Řízení podniku

Jelikož se tato práce zabývá nastavením interních procesů a jejich případným přenastavením, je vhodné se podívat také na pohled řízení organizace. Truneček (2004) definuje proces jako vzájemně propojené dílčí činnosti, které ve své posloupnosti transformují vstupy na požadované výstupy. Popisuje tok práce od jednoho člověka k druhému, v případě větších procesů z jednoho oddělení do druhého. Grasseová (2008) popisuje proces jako přirozenou návaznost pracovních činností napříč organizační strukturou, jedná se o proces specifický svou opakovatelností, pokud nedojde k podstatné změně výchozích podmínek a průběhu procesu a jednotlivé procesy mezi sebou musí mít jednoznačnou návaznost, tj. který proces předchází a který následuje. V neposlední řadě proces charakterizuje jako soubor vzájemně souvisejících nebo působících činností, které dávají přidanou hodnotu vstupům a při využití zdrojů je přeměňují na výstupy, které mají svého zákazníka.

Existují dva typy řízení podniku – klasický, tzv. **funkční** a **procesní**. Vývojově se přechází zpravidla od funkčního modelu k procesnímu, i když navzdory různým proklamacím zůstává většina českých firem u funkčního způsobu řízení podniku. Oba manažerské způsoby řízení se od sebe liší svým přístupem, zaměřením, ale i efektivitou. Klasický model dříve přinesl do firem evidentní výhodu, jeho principem je vybudování organizační struktury zaměřené na řízení dílčích funkcí podniku (řízení, marketingu, obchodu, výroby, skladů atp.) (bmservis.cz, 2020). Každá organizační složka odpovídá za dílčí část činnosti podniku a veškerá jejich činnost je vykonávána a měřena na jejich vlastní, z hlediska podniku ale dílčí cíle, útvary mají tendenci kolem sebe vytvářet komunikační a informační bariéry, čímž ve finále trpí kvalita činností, jež jsou pro prosperitu podniku důležité (management-consulting.cz, 2020). Procesy ve firmě ale reálně takto rozdělené nejsou a probíhají napříč celým podnikem a všemi organizačními složkami. Podstatou procesního řízení je zaměřit se na efektivitu všech procesů, ale zejména ne jejich celkový výsledek, nikoli na úspěchy dílčích částí. Funkční řízení tedy řeší, zda obchodní oddělení dosáhlo stanoveného obrátu nebo jestli marketingové oddělení drží

rozpočet, kdežto procesní řízení se stará o to, zda zákazník dostal výrobek v požadované kvalitě, včas a zda podnik vykázal zisk. Procesní řízení nahlíží na činnosti jednotlivých útvarů jako na činnosti, které jsou součástí procesu, jehož koncovým uživatelem je zákazník, kterého nezajímá vnitrofiremní dělení a dílčí zodpovědnosti. Zásadním rozdílem v těchto dvou typech je specifikace jednotky řízení, ke které je vztahována odpovědnost, rozpočet a data. Ve funkčním řízení je touto jednotkou organizační útvar, v procesním řízení je touto jednotkou přirozeně proces (bmservis.cz, 2020).

Procesní řízení se tedy dá definovat jako proces, respektive sekvence činností, které je třeba udělat bez ohledu na organizační uspořádání a teprve následně stanovuje, kdo jednotlivé činnosti bude provádět a jak budou pracovníci organizováni. Výsledkem je vnitřní struktura podniku maximálně podporující podnikové procesy. Procesní řízení je důležité z hlediska rychlého vývoje technologií, které mají za příčinu snižování významu vlastní výroby, a naopak zvyšování významu činností výrobu podporujících jako je například logistika. V silné konkurenci, která ve většině odvětví panuje, nabývají na klíčovém významu procesy obchodní, které rozhodují o kvalitě obsluhy zákazníka (kdy svou objednávku dostane, v jaké kvalitě, přidané hodnoty). Tradiční funkční model se jeví jako málo pružný, a proto jsou podniky nuceny redefinovat své vnitřní procesy a přizpůsobit jim strukturu firmy. Před zahájením takové operace by firma měla definovat a kvantifikovat své cíle, zpravidla se jedná například o snížení nákladů, počtu pracovníků, zlepšení zákaznických služeb atp. Těmto typům projektů se anglicky nazývá Business Proces Reengineering (management-consulting.cz, 2020). Reengineering Vebr (1998) definuje jako směr managementu změny, který hledá příležitost k úspěchu a konkurenční výhodu v radikálních změnách ve firmě, které jsou orientované především do oblasti řízení. Dále jeho filozofii popisuje jako vycházející z procesního přístupu managementu (prioritní orientace řídicích článků na procesy) a z důrazu na výrazné pozitivní změny procesů, kdy kladné změny jsou vítány ve směru zlepšení kvality (redukuje se vady, poruchy a nedostatky) a ve zkrácení výrobních časů, především eliminací ztrátových časů, prostojů, zkrácením času přípravy výroby, zkrácením času vlastní výroby, ale také ve snížení nákladů a zvýšení

produktivity. Protože ale prostředí ve firmách není sterilní a případ od případu se různí, je prvním a důležitým krokem přechodu na procesní řízení zanalyzovat současný stav – jaké jsou stávající podnikové procesy, odhad potenciálu zavedení nových, návrh priorit dalších kroků. Poslední bod je mimořádně důležitý, protože nikdy nelze reorganizovat celý podnik najednou a je vhodné začít těmi procesy, jejichž reorganizace bude pravděpodobně úspěšná a poskytne reálně podložené přínosy. Dalším krokem je vypracování hrubého návrhu procesu, ten neřeší všechny detaily budoucího procesu (např. popisy pracovních pozic), ale stanovuje logiku procesu a útvary, které se na procesech budou podílet. Po projití vnitřní oponenturou, kde mohou být odhaleny některé nedostatky se přechází k detailnímu návrhu procesu, ve kterém jsou definovány pravomoci a odpovědnosti v nově definovaném procesu a finálním krokem je implementace, tzn. vytváření nebo změna existující organizační struktury, nastavování motivačních pravidel, přizpůsobení toků informací a školení zaměstnanců. Výsledkem je uspořádání firmy tak, aby klíčové procesy, zejména pak ty pro udržení konkurenceschopnosti, byly vykonávány efektivně a plnily očekávání zákazníků. Přínosy nově zavedených procesů závisí na stanovených cílech podniku, ve všech případech ale přináší nový pohled na důležitost prováděných činností, pomáhá vidět souvislosti mezi nimi a lépe stanovuje zodpovědnost za jejich kvalitu. Narušení tradiční struktury také může přispět k týmové spolupráci a zlepšení podnikové kultury (management-consulting.cz, 2020).

4 Praktická část

Praktická část práce se věnuje představení jednotlivých center transferu technologií v České republice sdružených ve spolku Transfera.cz, který vznikl v roce 2014 transformací sdružení AKTOP („Association of Knowledge Transfer Organizations and Professionals“). Spolek Transfera.cz reprezentuje národní platformu hájící zájmy transferové komunity v České republice a aktivně se podílí na rozvoji systému transferu znalostí a technologií ve spolupráci s orgány státní správy, poskytovateli, Radou pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „RVVI“) a dalšími subjekty (vedavyzkum.cz, 2020). Centra k analýze byla vybrána podle nejaktuálnější vydané příručky Přehledu pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz z roku 2017. Tato příručka přináší ucelený přehled pracovišť transferu technologií v České republice sdružených v rámci tohoto spolku včetně jeho přidružených členů. K analýze tedy byla vybrána všechna pracoviště transferu technologií, jmenovitě se jedná o tyto členy:

- Biologické centrum Akademie věd ČR, v. v. i., Oddělení transferu technologií
- Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Centrum transferu technologií
- Česká zemědělská univerzita v Praze, Centrum inovací a transferu technologií
- České vysoké učení technické v Praze, Odbor pro řízení projektů a transfer technologií
- Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i., Centrum pro inovace a transfer technologií
- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Kancelář transferu technologií
- Masarykova univerzita, Centrum pro transfer technologií
- Mendelova univerzita v Brně, Centrum transferu technologií
- Národní ústav duševního zdraví, Centrum transferu technologií a aplikovaného výzkumu
- Technická univerzita v Liberci, Centrum pro podporu transferu technologií
- Univerzita Karlova, Centrum pro přenos poznatků a technologií
- Univerzita Palackého v Olomouci, Vědeckotechnický park
- Univerzita Pardubice, Centrum transferu technologií a znalostí
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Centrum transferu technologií

- Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., IOCB TTO s. r. o
- VŠB-TU Ostrava, Centrum podpory inovací – útvar Komercializace výsledků VaV
- Vysoké učení technické v Brně, Oddělení transferu technologií
- Západočeská univerzita v Plzni, Oddělení transferu technologií

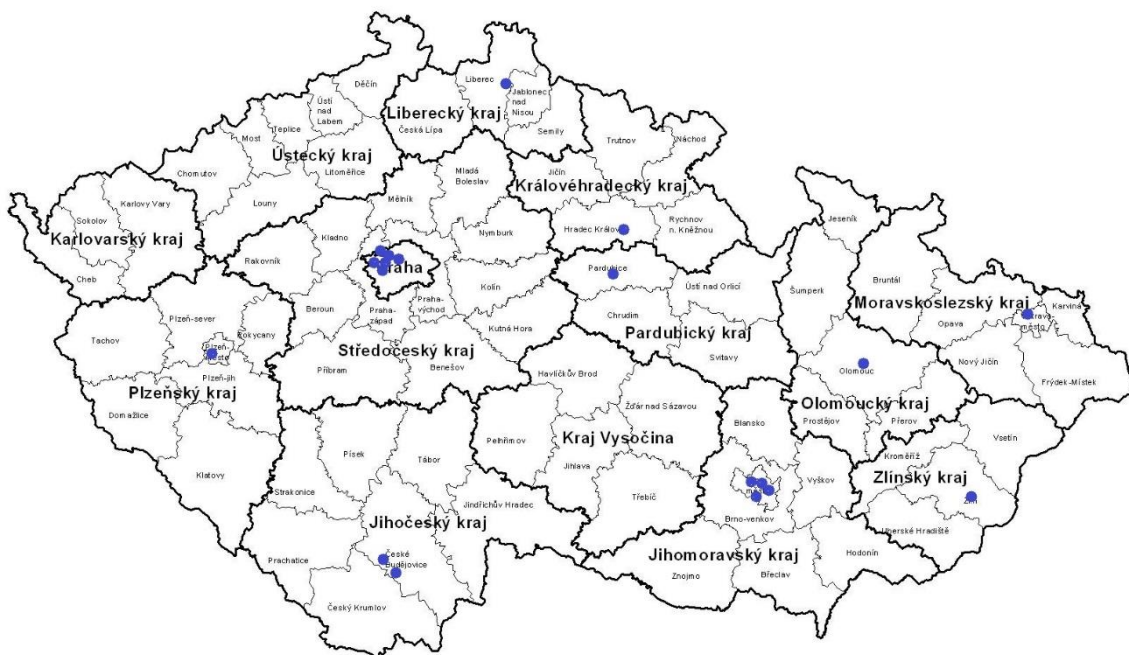
Dále byl vybrán jeden spolupracující subjekt:

- Fakultní nemocnice Hradec Králové, Centrum transferu biomedicínských technologií

Celkem bylo tedy k analýze vybráno 19 pracovišť. Ke každému jednotlivému pracovišti bude zpracovaný profil spolu s analýzou směrnic, které se zabývají nakládáním s duševním vlastnictvím v daném institutu. Ke zpracování těchto profilů budou použity především webové stránky daného centra, zmiňovaná příručka Přehledu pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz (2017), směrnice vydané každou institucí, které jsou povinně zveřejňované na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Jak již bylo zmíněno výše, k analýze bylo vybráno celkem 19 českých center. Převážná většina z nich, celkem 13, bylo založeno při vysoké škole či univerzitě, 5 z nich bylo založeno vědeckovýzkumnými institucemi a jedno centrum bylo založeno při fakultní nemocnici. Co se týče rozmístění center, to taktéž souvisí s fyzickým umístěním dané univerzity. Největší koncentrace center je tedy přirozeně v hlavním městě České republiky v Praze (celkem 6). Další menší ohnisko se nachází v našem druhém největším městě v Brně (celkem 4).

Obrázek 4: Rozložení Center transferu technologií v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

Co se týče výzkumného zaměření, převážná většina z univerzit či výzkumných institucí je technicky a přírodně zaměřena a výzkum je tak směřován do oblasti farmacie, chemie, fyziky, strojírenství apod. (viz. Tabulka 2). Dle M. Stehlíka (2014) je možné vědy roztrždit na **přírodní, technické, společenské, zemědělské a lékařské**. Právě toto třídění bylo použito pro zpracování analýzy vědeckého zaměření jednotlivých institucí v tabulce níže. Přehled o vědeckém zaměření jednotlivých institucí může napovědět o trendech, tendenci a vývoji výzkumu a vývoji a s ním spojeným transferem technologií v České republice.

Tabulka 2: Rozdělení dle vědeckého zaměření

Č.	Název	Vědecké zaměření
1	Biologické centrum Akademie věd ČR	Přírodní
2	Centrum dopravního výzkumu	Technické
3	Česká zemědělská univerzita v Praze	Zemědělské
4	České vysoké učení technické v Praze	Technické

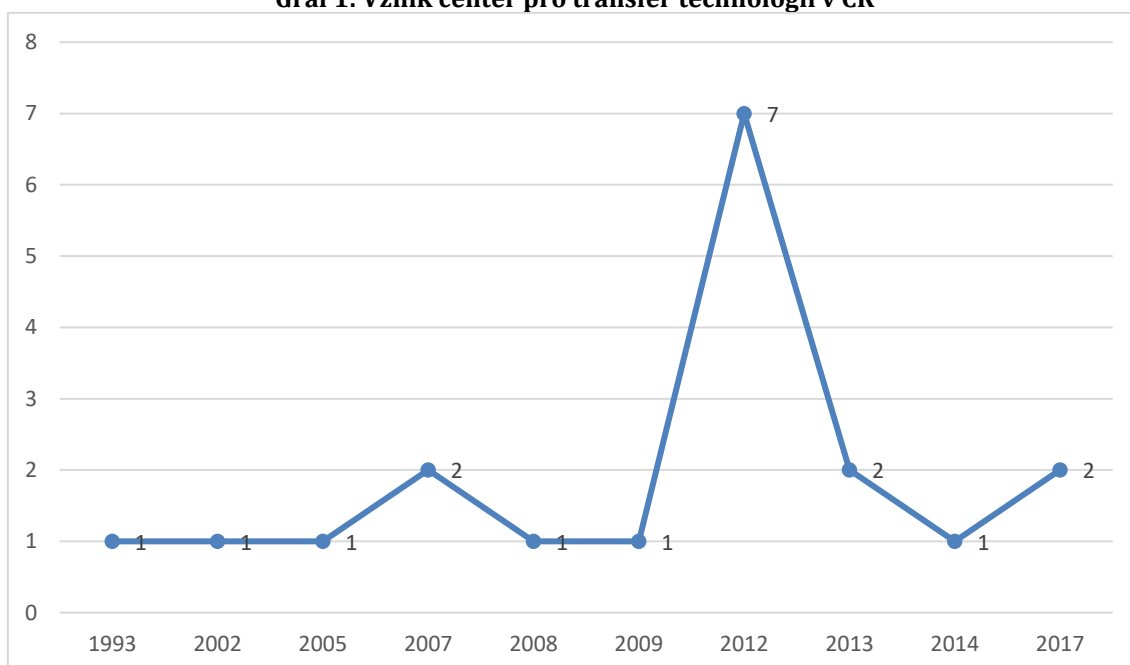
5	Fyzikální ústav AV ČR	Přírodní
6	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Zemědělské
7	Masarykova univerzita	Přírodní, Společenské
8	Mendelova univerzita v Brně	Zemědělské
9	Národní ústav duševního zdraví	Společenské, Lékařské
10	Technická univerzita v Liberci	Technické
11	Univerzita Karlova	Lékařské, Společenské
12	Univerzita Palackého v Olomouci	Přírodní, Společenské
13	Univerzita Pardubice	Přírodní, Technické
14	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	Přírodní, Technické
15	Ústav organické chemie a biochemie AV ČR	Lékařské, Přírodní
16	VŠB-TU Ostrava	Technické
17	Vysoké učení technické v Brně	Technické
18	Západočeská univerzita v Plzni	Technické
19	Centrum transferu biomedicínských technologií	Lékařské

Zdroj: vlastní zpracování

Pro lepší ilustraci je vhodné se ještě podívat na tendenci vzniku center pro transfer technologií. Zde je nutné podotknout, že tento vývoj je značně ovlivněn od roku 2010 intenzivní snahou státu a různých poskytovatelů o podporu transferu, ať už prostřednictvím projektů na ověření konceptu výsledků (proof of concept), tak podporou provozu samotných center. Právě v roce 2010 vznikl nový poskytovatel dotací čistě na aplikovaný výzkum a vývoj a přenos poznatků do praxe Technologická agentura ČR (vedavyzkum.cz, 2020). Díky těmto novým dotačním programům vzniká většina nových akademických a univerzitních pracovišť, jedná se zejména o Výzvu č 3.3 – Centra transferu technologií, Prioritní osa 3 (komercializace a popularizace vědy) Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace, ve které nakonec bylo podpořeno 9 projektů a vznikla tak nová centra na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, Vysoké škole báňské v Ostravě, na Univerzitě Pardubice, Masarykově univerzitě, Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, na Českém vysokém učení technickém v Praze, Fyzikálním ústavu AV ČR, v. v. i., Mendelově univerzitě a ve Fakultní nemocnici Hradec Králové. Některé univerzity,

například Masarykova univerzita, měly už před vznikem samotných center vlastní oddělení nějakým způsobem zajišťující nakládání s duševním vlastnictvím, které bylo často spojeno s projektovou podporou, Masarykova univerzita konkrétně od roku 2005. Přestože samotné Centrum pro transfer technologií vzniklo právě jako výsledek zmíněné výzvy, v grafu níže je zaznamenán vznik již v roce 2005. Výše zmíněná informace vysvětluje důvod, proč graf č. 2 přímo nekoresponduje s devíti podpořenými projekty výzvy OP VaVpI. I přesto byl rok 2012 jistým milníkem v podpoře transferu technologií na našem území.

Graf 1: Vznik center pro transfer technologií v ČR

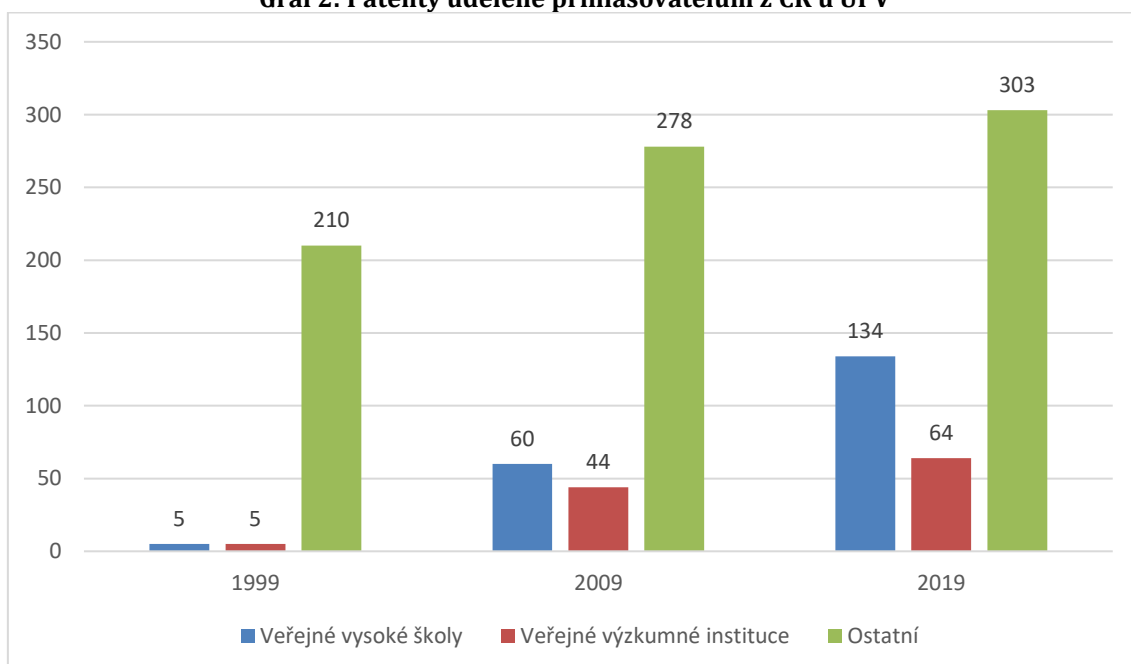

Zdroj: vlastní zpracování dle Přehledu pracovišť (2017)

Pokud se podíváme na ukazatele vlastní produkce nových znalostí ve formě výstupů použitelných v praktických aplikacích, jedná se především o výstupy typu patentů a užitných vzorů. Stejně tak existují na druhé straně statistické ukazatele měřící vstupy v oblasti vědy a techniky a jsou jimi zejména finanční prostředky a lidské zdroje. Informace o patentových statistikách jsou na našem území shromažďovány Úřadem průmyslového vlastnictví České republiky jakožto orgánem zajišťujícím patentovou ochranu. Tato patentová statistika má jistou vypovídací hodnotu v oblasti výzkumných výsledků a jejich praktické úspěšnosti, ale i v oblasti šíření

vědeckých znalostí a ekonomické atraktivitě daného území (ČSÚ, 2020). Dále patentové údaje přináší cenné informace o výsledcích výzkumné, vývojové a inovační činnosti v podobě nových trendů ve vybraných oblastech techniky a šíření vědeckých znalostí, také vypovídá o ekonomické atraktivitě České republiky v souvislosti se zahraničními investory a exportéry (vedavyzkum.cz, 2020). Je potřeba podívat se na tuto problematiku i z druhé strany a uvědomit si, že patentová aktivita nutně nemusí vypovídat o výzkumné úspěšnosti instituce nebo centra transferu technologií. Patenty a užité vzory jsou častým výstupem dílčích projektů získaných dotací (např. GAMA) a mohou tak být podpořeny projekty a ochráněny výsledky, které by z vlastních zdrojů financovány nebyly, ale nutnost dosažení výstupů je k těmto krokům nutí. Další rozdíly vznikají právě díky výzkumnému zaměření instituce, kdy se mnohem snáze patentuje technicky zaměřené duševní vlastnictví než duševní vlastnictví, které vznikne v oboru humanitních věd. Dalšími faktory jsou rozdílné velikosti výzkumných center, rozdílné počty a schopnosti výzkumníků, schopnost a zkušenost samotného centra a spousta dalších faktorů, které bohužel nejsou objektivně měřitelné. V této práci proto bude autorka vycházet ze statistik získaných z Českého statistického úřadu (2020) o patentové aktivitě veřejných výzkumných institucí a vysokých škol.

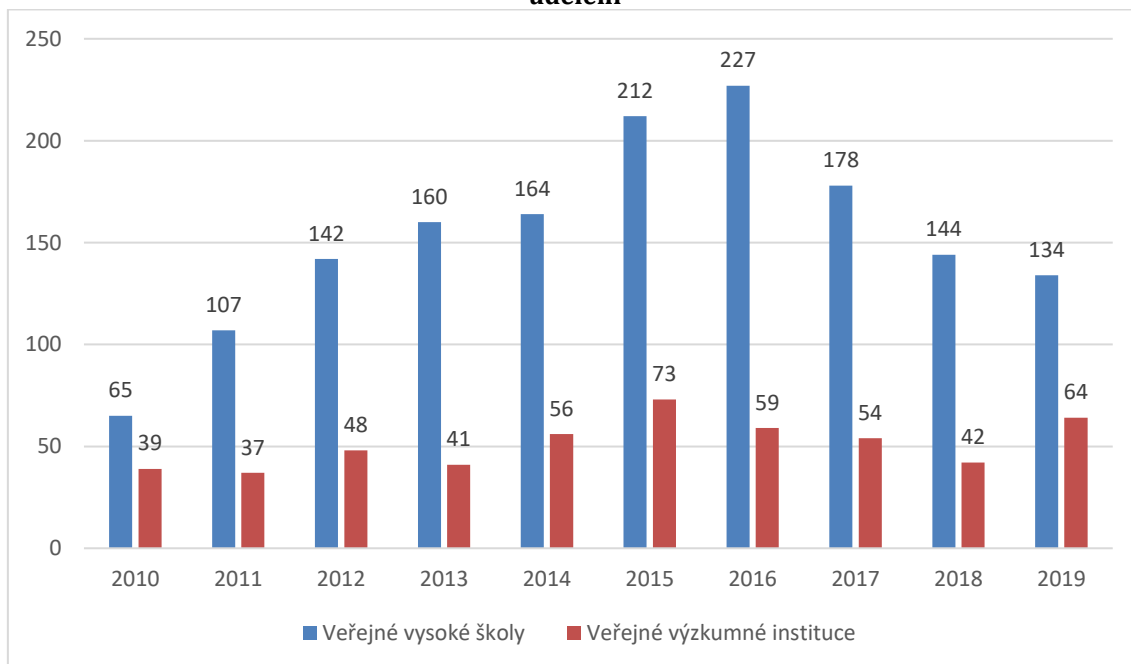
Graf 2: Patenty udělené přihlašovatelům z ČR u ÚPV

Zdroj: vlastní zpracování dle ÚPV a ČSÚ, 2020

Statistika posledních deseti let ukazuje, že celkem bylo tuzemskými subjekty podáno 8,3 tisíce přihlášek vynálezu, z čehož největší podíl mají firmy (zařazeno v Graf 2 - „ostatní“) a to celkem 43 %. Veřejné vysoké školy zauímají druhou pozici s celkově 1 951 podanými přihláškami, což se rovná podílu 23 % z celkových přihlašovatelů. Oproti letům 2000–2009 tak vzrostla patentová aktivita vysokých škol asi čtyřikrát. Veřejné výzkumné instituce, tedy především jednotlivé ústavy Akademie věd ČR podaly v letech 2010–2019 celkem 618 patentových přihlášek, což se rovná 7 %. Pokud se podíváme na úspěšnost udělení patentu, z 6 320 podaných přihlášek v rozmezí 2000–2009 českými přihlašovatelí byl patent udělen pouze ve 45 % případů, nejedná se tedy ani o polovinu. Pokud ale přihlašovatele rozsegmentujeme, úspěšnost u veřejných vysokých škol a výzkumných institucí strmě stoupne. V takovém případě se úspěšnost zvedne k 80 %. Nejnižší úspěšnost zaznamenaly podniky (55 %) a fyzické osoby (28 %). Průměrná doba udělení patentu od podání přihlášky byla v tomto období 3 roky a 42 dní (vědavyzkum.cz, 2020).

Graf 3: Patenty udělené veřejným vysokým školám a výzkumným institucím dle roku udělení

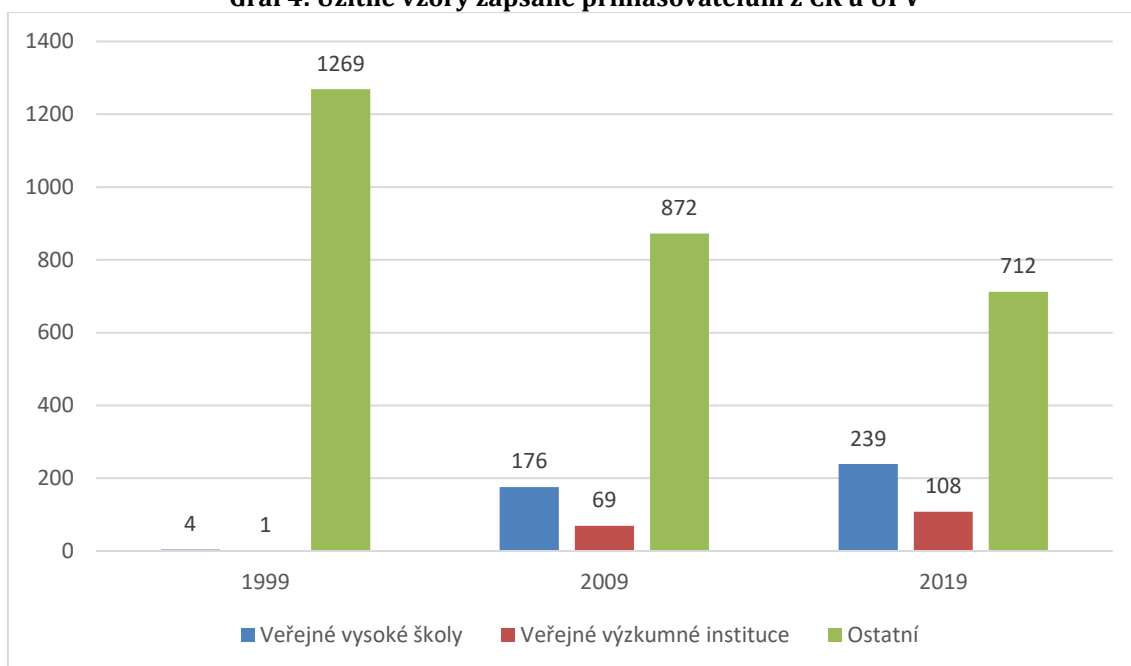

Zdroj: vlastní zpracování dle vedavyzkum.cz, 2020

Dle webového portálu vědavýzkum.cz (2020) lze k této patentové statistice doplnit údaje o úspěšnosti veřejných vysokých škol, kdy je na tom dlouhodobě velmi dobře co se týče patentování výsledků svého výzkumu a vývoje České vysoké učení technické v Praze, kdy v roce 2019 dosáhly největšího počtu udělených patentů (35) a za posledních deset let podalo 429 přihlášek, z čehož mu bylo uděleno 367 patentů. Lze tedy hovořit o více jak 85% úspěšnosti. Dalšími v pořadí jsou Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, která ve stejném roce obdržela 24 patentů, Vysoké technické učení v Brně 12 a Technická univerzita v Liberci 10. I v horizontu posledních deseti let výše zmiňované školy drží přední příčky v počtu udělených patentů (vedavyzkum.cz, 2020). Tato statistika jasně ukazuje na patentovou dominanci technicky zaměřených vysokých škol, a to i dle mezinárodního patentového třídění („MPT“) Českého statistického úřadu, kdy se vybrané třídy napříč sekcemi slučují do oblasti techniky, konkrétně je patentová činnost nejvyšší v oblastech High-tech, ICT, Biotechnologie a Obnovitelné zdroje (Skarlandtová, 2020).

I přesto, že patent představuje silnější formu ochrany a patří k tradičním a nejvýznamnějším druhům právní ochrany v oblasti průmyslového vlastnictví, čím dál častěji se v České republice využívá ochrany pomocí užitého vzoru, kterou je podstatně snazší získat, je rychlejší a levnější. Od zavedení institutu užitého vzoru před 28 lety využívají tuzemské subjekty této ochrany téměř 2x častěji než ochranu patentem, z čehož jim bylo uděleno 3,5x více užiténých vzorů než právě patentů (vedavyzkum.cz, 2020). Statistiku zápisů užiténých vzorů lze vidět v grafu č. 4 níže, v roce 2019 převažují především užiténé vzory přihlášené podniky (ostatní), které se podílejí na celkovém počtu všech užiténých vzorů 45 %. Ve stejném roce bylo veřejným vysokým školám zapsáno 239 užiténých vzorů (22 %) a veřejným výzkumným institucím 108 (10 %).

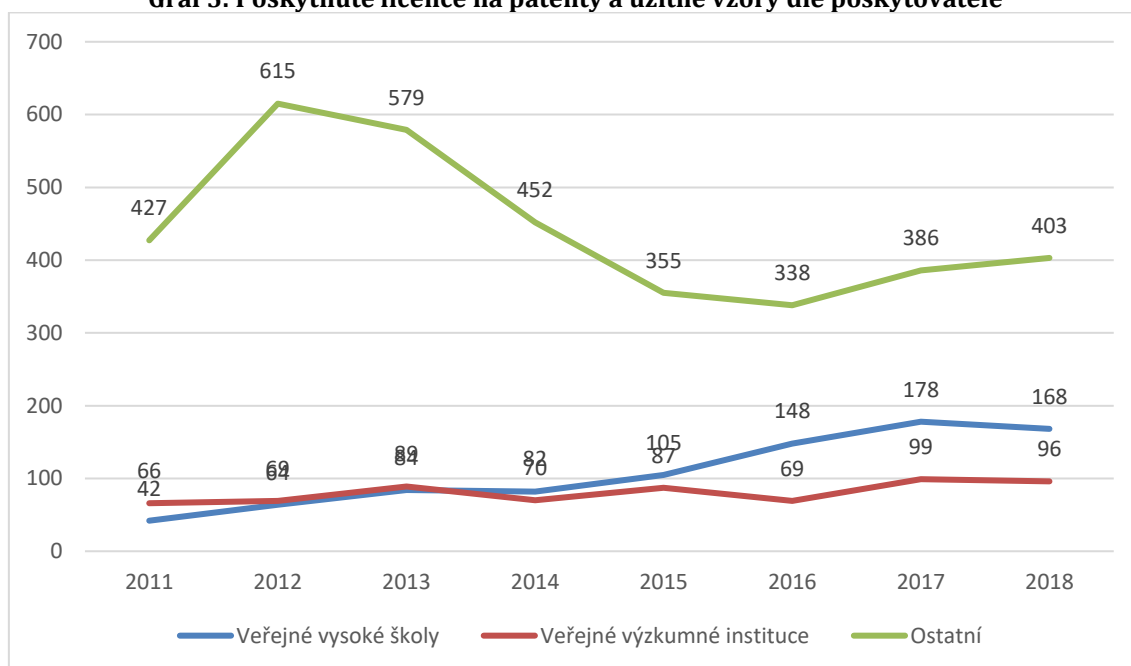
Graf 4: Užité vzory zapsané přihlašovatelům z ČR u ÚPV

Zdroj: vlastní zpracování dle vedavyzkum.cz, 2020

Z ročního výkazu o licencích spravovaným Českým statistickým úřadem (2020) lze také sledovat objem prodaných licencí jakožto jeden z prostředků k získání finančních příjmů z vynálezecké činnosti a předmětů duševního vlastnictví. ČSÚ se ve svém šetření primárně zaměřuje na komercializaci z hlediska prodeje licencí patentů a užitných vzorů. Z grafu 6 lze vyčíst, že zájem o licencování výsledků výzkumné a inovační činnosti v Česku z dlouhodobého pohledu roste, jen v roce 2019 vzrostl oproti předchozímu roku počet poskytovatelů licencí o 8 %, nejčastěji se jednalo o licence patentu. Celkový objem přijatých prostředků za patenty v roce 2018 činil 1,6 miliardy korun, tato statistika je však výrazně ovlivněna licenčními smlouvami Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd ČR, který ve stejném roce vykázal příjmy z licence okolo 1,4 miliardy Kč (Český statistický úřad, 2018).

Graf 5: Poskytnuté licence na patenty a užité vzory dle poskytovatele

*Zdroj: vlastní zpracování dle ÚPV, 2020
pozn.: ostatní = podniky, fyzické osoby a ostatní

S dlouhodobě se zvyšující tendencí objemu zapsaných užitečných vzorů a udělených patentů souvisí i dlouhodobý nárůst počtu prodaných licencí. Zajímavý je zejména pohled na stoupající tendenci křivek prodaných licencí a užitečných vzorů, která má ve veřejném sektoru od roku 2014 pouze stoupající tendenci a může být tak odrazem zvyšující se profesionalisty a získávání nových zkušeností pracovníků transferových center. Protože oblast transferu technologií je stále poměrně mladou disciplínou s ne vždy jasnou a jednotnou metodikou, autorka pomocí studia jednotlivých směrnic navrhne jednotný postup při procesu stojícím na samotném začátku celého transferu, tedy postup při přijímání vynálezu výzkumnou institucí. Protože právě tento krok spouští celý proces, autorka se domnívá, že je velmi důležité nastavit jednak jednotnou metodiku pro všechny instituce tak, aby mohla centra transferu vystupovat jednotně, jednak tímto krokem mohou být již v zárodku eliminovány neperspektivní projekty, a naopak může být odhalen potenciál projektů, který není na první pohled patrný, ale který na trhu nakonec může najít zajímavé uplatnění.

4.1 Profily pracovišť a analýzy směrnic

4.1.1 Biologické centrum Akademie věd ČR, v. v. i., Úsek transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Biologické centrum Akademie věd ČR, v.v.i.

Rok založení centra: 2012

Počet zaměstnanců centra: 5,64

Úsek transferu technologií Biologického centra Akademie věd ČR, v. v. i. byl založen v roce 2012 v rámci projektu Jihočeského Univerzitního a Akademického centra transferu technologií („JCTT“). Úsek je kontaktním místem zejména pro firmy, které mají zájem na spolupráci v oblasti VaV nebo využití laboratoří a přístrojových kapacit. Kromě správy grantové podpory TAČR oddělení nabízí komplexní služby v oblasti mapování, podchycení komerčního potenciálu, až po poradenství v oblasti právní ochrany, pomoc s vyhledáváním vhodných partnerů v aplikační sféře a uplatnění vynálezů s vysokým potenciálem v praxi. Od roku 2016 je součástí centra i výzkumná infrastruktura SoWa (*Soild and Water*), která svým zaměřením cílí na studium půdních a vodních ekosystémů, i díky tomu patří Biologické centrum se svými téměř šesti sty zaměstnanci mezi největší výzkumná pracoviště ekologicky zaměřeného výzkumu v Evropě (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolu Transfera.cz, 2017:6). Mezi hlavní oblasti specializace patří zejména biologické a biologicko-ekologické obory, entomologie (studium hmyzu), hydrobiologie (studium organismů žijících ve vodě), molekulární biologie rostlin, parazitologie (studium parazitů) a půdní biologie. Průmyslové vlastnictví Biologického centra se odvíjí od výzkumného zaměření (např. Krmivo pro včely, Zařízení pro odběr vzorků sedimentu, Hledač a uvolňovač rybářských sítí, Zařízení pro vzorkování rybí obsádky atp.).

Nakládání s duševním vlastnictvím se v Biologickém centru Akademie věd ČR řídí podle Směrnice k nakládání s duševním vlastnictvím, která vešla v účinnost 1. 1. 2015. Účelem této směrnice je „vymezení způsobu nakládání s duševním vlastnictvím a výsledky duševní činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích v návaznosti na ustanovení

zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků“ (Směrnice k nakládání s duševním zdravím, 2015:2). Vynálezce (původce), který v rámci pracovního vztahu s Biologickým centrem (dále jen „BC“) vytvořil předmět průmyslového vlastnictví, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit nejpozději do čtrnácti dnů od jeho vzniku vedoucímu své organizační jednotky, ve které byl tento předmět vytvořen. K oznámení výsledku je možné použít buď formulář Oznámení o vytvoření průmyslového vlastnictví BC, nebo může původce oznámení zhotovit sám se všemi náležitostmi uvedenými ve Směrnici. Vedoucí oddělení, kterému bylo Oznámení předáno, je povinen nejpozději do třiceti dnů od převzetí toto Oznámení předat Úseku transferu technologií (dále jen „ÚTT“) spolu se stanoviskem, zda doporučuje či nedoporučuje předmět průmyslového vlastnictví k ochraně. Dále vedoucí oddělení, s přihlédnutím ke stanovisku ÚTT či jiného k tomuto účelu ustanoveného orgánu na BC, navrhne rozhodnutí o dalším postupu a zajištění jeho právní ochrany. Rozhodnutí o uplatnění / neuplatnění práva k průmyslovému vlastnictví předá řediteli BC, který rozhodne, zda BC uplatní právo na průmyslové vlastnictví v plném rozsahu a rozhodne pak o realizaci, způsobu a termínu ochrany dle vlastního uvážení. Původce, respektive spolupůvodce se v tomto případě nestává spoluvlastníkem předmětu průmyslového vlastnictví. BC také může uplatnit právo na průmyslové vlastnictví, ale vzhledem k okolnostem se domluví s původcem / spolupůvodcem na tom, že předmět duševního vlastnictví bude ve spoluvlastnictví, v tomto případě se uzavírá Dohoda o spoluvlastnickém podílu k průmyslovému vlastnictví, o podílu na nákladech a výnosech z průmyslového vlastnictví, a o realizaci, způsobu a termínu průmyslově-právní ochrany. Tato Dohoda je součástí jedné z příloh této Směrnice. Poslední variantou je, že BC neuplatní vůči původci / spolupůvodci právo na průmyslové vlastnictví, čímž toto právo přechází zpět na původce, který je oprávněný s ním volně nakládat. Právo na průmyslové vlastnictví přechází zpět na původce / spolupůvodce automaticky, pokud BC neuplatní své právo v tříměsíční lhůtě.

4.1.2 Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Centrum transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.

Rok založení centra: 2017

Počet zaměstnanců centra: 4

Centrum transferu technologií bylo založeno teprve v roce 2017 jakožto nové a funkční pracoviště Centra dopravního výzkumu, v. v. i. (dále jen „CDV“) v rámci účelové dotace pro realizaci projektu „Centrum transferu technologií“ financovaného z OPVVV (*Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání*). Základním smyslem pro založení Centra byla efektivní komercializace dosažených výsledků v oblastech dopravy. Mezi hlavní úkoly zřízeného CTT patří i vytváření nových výzkumných a komerčních příležitostí a podmínek pro zajištění spolupráce s potenciálními partnery (ctt.cdv.cz, 2020). Mezi hlavní obory, kterými se CDV zabývá, patří například efektivita dopravy a plánování s důrazem na udržitelnost do budoucna. Dále se jedná o nehodovost a dopravní infrastrukturu, která je monitorována prostřednictvím hloubkových analýz nehod s návrhem bezpečnostních opatření, snížení zátěže na životní prostředí, dopravní inženýrství, udržitelné dopravní stavby, lidské faktory v dopravě a další oblasti dopravy (ctt.cdv.cz, 2020). Pro všechny výzkumné aktivity jsou Centru k dispozici dvě akreditované laboratoře – Laboratoř dopravní infrastruktury a životního prostředí a Laboratoř dopravního značení a dopravních nehod, kde jsou mimo jiné prováděny například zkoušky betonu, pevnosti materiálů, optických vlastností značek, dále se zde provádí měření dopravního hluku, ekotoxikologické zkoušky a podobně (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:13). V portfoliu produktů CDV lze nalézt například Inovativní opěrku hlavy, Chytrou parkovací dlažební kostku, Řidičský simulátor autobusu a nákladního vozidla atp. (ctt.cdv.cz, 2020)

Nakládání s výsledky výzkumu a vývoje se řídí Výzkumným řádem (2013). Účelem tohoto dokumentu je „zajistit v procesu řešení výzkumného úkolu splnění všech

specifických požadavků zadavatele úkolu, programu, projektu atp. a také všech požadavků, vyplývajících z obecně závazných předpisů a požadavků. Dále pak stanovit a popsat působnosti a odpovědnosti jednotlivých článků instituce – útvarů, úseků, divizí a jejich oblastí v řízení procesů výzkumu a vývoje“ (Výzkumný řád, 2013:4). CDV zatím nemá žádné specifické směrnice upravující nakládání s výsledky výzkumu a vývoje (především v důsledku založení centra až v roce 2017 vs. platnost Výzkumného řádu z roku 2013), v dokumentu lze nalézt odkazy na všeobecné zákonné předpisy pro řízení výzkumu a vývoje a odkazy na aktuální pravidla soutěží GAČR (Grantová agentura ČR) a TAČR (Technologická agentura ČR).

4.1.3 Česká zemědělská univerzita v Praze, Centrum inovací a transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Česká zemědělská univerzita v Praze

Rok založení centra: 2012

Počet zaměstnanců centra: 6

Centrum inovací a transferu technologií (dále jen „CITT“) na pražské zemědělské univerzitě vzniklo v roce 2012 a zabývá se podporou spolupráce mezi univerzitou a podnikovou sférou s cílem propojit výzkumný a technologický potenciál univerzity s potřebami podnikatelské sféry. Napomáhá tím komercializaci výsledků výzkumné činnosti univerzity (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:14). Díky své síti zástupců centra na všech fakultách a Institutu vzdělávání a poradenství, má CITT přehled o probíhajících vědecko-výzkumných aktivitách napříč celou univerzitou. Mimo tyto aktivity, centrum také spravuje i duševní vlastnictví univerzity a podporuje rozvoj podnikání mladých firem s inovačním potenciálem (citt.czu.cz, 2020). Výzkumné zaměření univerzity se ubírá do oblasti zemědělství a lesnictví, ekologie a životního prostředí, potravinářství, chovu hospodářských zvířat atp. V nabídce technologií lze nalézt například Chytrou ptačí budku řešící problém biologického pozorování ptáků hnízdících v budkách nebo Inovace radiálních odstředivých čerpadel zvyšujících efektivnost provozu (citt.czu.cz, 2020).

Dokument upravující nakládání s výsledky výzkumu a vývoje na České zemědělské univerzitě (dále jen „ČZU) se jmenuje Ochrana duševního vlastnictví na České zemědělské univerzitě v Praze (2017). Jedná se o novelu číslo 6/2017 Směrnice rektora číslo 3/2014. Účelem této směrnice je „*nastavit jednotný postup a pravidla při ochraně a užívání výsledků tvůrčí činnosti, které vznikly ve vztahu k ČZU*“ (2017:2). Zaměstnanec, který vytvoří v rámci svého pracovního poměru nějaké technické řešení s předpokladem průmyslově-právní ochrany, je povinen o této skutečnosti písemně informovat prostřednictvím vyplněného Oznámení o vytvoření technického řešení nebo průmyslového vzoru (dále jen „Oznámení“) ve dvou vyhotoveních a zároveň je povinen odeslat formulář Oznámení v elektronické podobě přes intranet ČZU (Oznámení je dostupné pouze zaměstnancům ČZU na Intranetu, není k dispozici k nahlédnutí). Dokumenty zaměstnanec posílá Centru inovací a transferu technologií. Jakmile zaměstnanec CITT potvrdí převzetí tohoto Oznámení, začíná v tento moment plynout tříměsíční zákonná lhůta na uplatnění práva. CITT je povinno ke každému jednotlivému Oznámení vést samostatný spis se všemi originály a přílohami a je povinno poskytnout původci při vyplňování účinnou podporu. Správně vyplněné Oznámení projedná hodnotící komise pro ochranu duševního vlastnictví ČZU (dále jen „Hodnotící komise“), která vypracuje posudek nejpozději do čtyř týdnů od obdržení Oznámení od CITT. Hodnotící komise má několik stálých členů – předsedu, kterým je Prorektor pro strategii a informační systémy, vedoucí pracoviště ČZU zaměstnance (původce) či tímto vedoucím pověřený zástupce, příslušný pracovník CITT určený pro spolupráci s fakultami ČZU a patentový zástupce určený CITT. V případě potřeby se Hodnotící komise můžou zúčastnit nejvýše dva odborní poradci s přihlédnutím k náročnosti konkrétního předmětu Oznámení. Tyto poradce jmenuje předseda Hodnotící komise z řad odborníků. Všichni členové komise podepisují prohlášení o mlčenlivosti ve věci projednávaných skutečností. CITT může požádat o stanovisko odborné útvary ČZU, toto stanovisko pak může napomocť Hodnotící komisi v posudku. CITT poté předkládá Oznámení spolu s posudkem Hodnotící komise rektorovi ke konečnému rozhodnutí tak, aby lhůta od přijetí nepřesáhla zákonné tři měsíce. Rektor ČZU buď uplatní právo na předmět Oznámení, čímž přechází kompetence jednání o využití

prostředků a ochraně na CITT, nebo neuplatní právo, které tím přechází zpět na původce, který s duševním vlastnictvím může jednat dál svévolně na své náklady.

4.1.4 České vysoké učení technické v Praze, Odbor pro řízení projektů a transfer technologií

Základní informace:

Součást instituce: České vysoké učení technické v Praze

Rok založení centra: 1993

Počet zaměstnanců centra: 5

České vysoké učení technické v Praze (dále jen „ČVUT“) je jednou z největších a nejstarších vysokých technických škol v Evropě, a kromě vzdělávání a výzkumu patří mezi základní pilíře této vzdělávací instituce i transfer technologií, který v Praze zajišťuje tým odborníků včetně patentových zástupců Odboru pro řízení projektů a transfer technologií. Jejich hlavním cílem je podpora zaměstnanců a studentů při komercializaci nových řešení. (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:27). Svým výzkumným zaměřením se vysoká technická škola zaměřuje především na strojní zařízení a nástroje, stavebnictví, robotiku, aeronautiku, pozemní dopravní systémy, komunikační zařízení a stavitelství. Tyto oblasti specializace podtrhují příklady úspěšných komerčních řešení jako je například Jednoosý smykový přístroj, který je určený k měření smykových vlastností asphaltových směsí. Dále například Multifunkční cementový kompozit (suchá prefabrikovaná cementová směs vynikající vysokou schopností odolávat účinkům rázu) nebo Health Robot (zařízení monitorující životní funkce člověka a zpravování těchto dat) (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:20).

Nakládání s duševním vlastnictvím se na ČVUT řídí Směrnicí prorektora číslo 2/2014 – Postup při správě a využití duševního vlastnictví ČVUT (2014). Cílem tohoto dokumentu je „poskytnout zaměstnancům přehled o celkovém systému včetně struktury, vnitřních předpisů a jiných dokumentů, které existují na Českém vysokém učení technickém k podpoře správy duševního vlastnictví a přenosu výsledků vědecké, výzkumné a tvůrčí činnosti“ (2014:1). Výzkumník (původce) je povinen oznámit

vznik výsledku výzkumu a vývoje Patentovému středisku (dále jen „PS“) a Inovacentru ČVUT (dále jen „IC“) prostřednictvím standardizovaného formuláře Oznámení o výsledcích výzkumu a vývoje (dále jen „Oznámení“). PS a IC spolupracují na přípravě dílčích projektů a ověřování aplikačního potenciálu výsledku výzkumu a vývoje a zajišťují jeho právní ochranu. Po přijetí Oznámení jeden z výše uvedených subjektů zavede údaje do centrální databáze ČVUT. Pokud IC shledá výsledek chránitelný, vypracuje do dvou měsíců od přijetí Oznámení Rozhodnutí o uplatnění práv k duševnímu vlastnictví. Tento návrh je dále předložen příslušné rozhodovací složce ČVUT, která do jednoho měsíce rozhodne o uplatnění / neuplatnění práv k duševnímu vlastnictví. V případě uplatnění práv k duševnímu vlastnictví přechází tento výsledek do správy ČVUT, v případě rozhodnutí o průmyslově-právní ochraně je pověřeno PS ve spolupráci s IC a původci k vypracování přihlášky průmyslového vlastnictví a podání této přihlášky na Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen „ÚPV“). V případě neuplatnění práv k duševnímu vlastnictví nebo po uplynutí marné lhůty tří měsíců přechází duševní vlastnictví zpět na původce a ČVUT ho může získat zpět formou nevýlučné bezplatné licence, poté však nesmí být využito komerčně. V případě komerčního využití musí být uzavřena licenční smlouva mezi majitelem duševního vlastnictví a ČVUT.

4.1.5 Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i., Centrum pro inovace a transfer technologií

Základní informace:

Součást instituce: Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i.

Rok založení centra: 2012

Počet zaměstnanců centra: 7

Centrum pro inovace a transfer technologií (dále jen „CITT“) bylo zřízeno pro potřeby Fyzikálního ústavu v roce 2012, mimo to spolupracuje i s centrálním centrem transferu technologií Akademie Věd ČR. Zajímavostí je plnění úkolů v oblasti identifikace, oceňování, ochrany a komercializace výzkumu, výsledků vývoje a inovací dosažených nejen v rámci Fyzikálního ústavu, ale také včetně center HiLASE a ELI-Beamlines. Tato laserová centra představují světově unikátní výzkumné infrastruktury (citt.cz, 2020). Výzkum ve Fyzikálním ústavu AV ČR je

zaměřen na základní a aplikovaný výzkum v oblasti fyziky a je rozdělen do pěti základních oblastí – fyzika elementárních částic, kondenzovaných systémů a pevných látek, optika a fyzika plazmatu. Tyto výzkumné aktivity jsou zároveň podtrženy zřízením výše zmiňovaných laserových center, které jsou i evropsky významná, ELI Beamlines je zároveň součástí evropského plánu na vybudování generace velkých výzkumných zařízení, které jsou vybírány Evropským strategickým fórem pro infrastruktury výzkumu (ESFRI) (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:21). Mezi příklady komerčních řešení Fyzikálního ústavu patří zejména praktická využití laserových technologií disponující širokou nabídkou možností využití – opracovávání povrchů (čištění, texturování), řezání, kalení, svařování apod. Dalším okruhem výzkumu, kterému se vědci věnují, je nanášení diamantových vrstev na objekty a plochy, kterým tyto vrstvy dodávají žádoucí vlastnosti – vyšší odolnost a životnost.

Zacházení s duševním vlastnictvím se ve Fyzikálním ústavu AV ČR (dále jen „FZÚ“) řídí směrnicí číslo 10/2015 – Využití výstupů FZÚ v aplikační a průmyslové sféře (2015). Zaměstnanec, který identifikuje výsledek své tvůrčí činnosti jakožto výsledek s aplikačním potenciálem a projeví o něj zájem externí komerční subjekt, informuje o této skutečnosti svého nadřízeného a CITT. Zaměstnanec předkládá CITT formulář Oznámení o výstupu FZÚ s aplikačním potenciálem, CITT pak nejpozději do deseti pracovních dnů potvrdí jeho přijetí. CITT posoudí průmyslovou využitelnost předkládaného výstupu a své návrhy předloží Komisi, která má dvacet dní na posouzení a schválení či odmítnutí. V případě odmítnutí je zaměstnanec společně s CITT vyzván k přepracování návrhu do dvaceti dnů a opětovnému předložení Komisi. V případě schválení se zaměstnanec stává Řešitelem zodpovědným za řešení úkolu spojeného s ohlašovaným výstupem (dále jen „Řešitel“). Řešitel navrhuje publikační strategii, spolu s CITT provádí předběžný průzkum trhu a osloví potenciální zájemce, přičemž na základě jednání Řešitel nejpozději do dvaceti dnů předloží Technickou a časovou analýzu řešení úkolu (proveditelnost, odhad nákladů a časového rozsahu, přínos pro FZÚ apod.). Na základě výstupů z Technické a časové analýzy řešení úkolu navrhne CITT nejpozději do dvaceti dnů Ekonomickou a právní analýzu úkolu (kalkulace nákladů a výnosů,

smluvní zajištění, právní analýzy atp.). Uvedení výstupu do praxe se provádí na základě Strategie uvedení Výstupu do praxe (dále jen „Strategie“), kterou navrhuje Řešitel a zpracovává CITT. Tato Strategie obsahující věcné, finanční a personální plnění je vypracována na základě jednání s komerčním subjektem, který o daný výstup projevil zájem a je předkládána Komisi, která ji do dvaceti dnů posoudí a buď schválí (postoupeno řediteli), nebo je zamítnuta a vrácena Řešiteli k přepracování, který ji může do dvaceti dnů znovu předložit nebo stáhnout. Uvedení výstupu do praxe se řídí Rozhodnutím ředitele číslo 25/2011 na základě písemné smlouvy.

4.1.6 Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Kancelář transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Rok založení centra: 2012

Počet zaměstnanců centra: 5,61

Jihočeské Univerzitní a Akademické centrum transferu technologií bylo zřízeno v roce 2012 jako profesionální pracoviště transferu technologií na Jihočeské univerzitě (dále jen „JU“) za účelem propojování akademické a komerční sféry. Dlouhodobá podpora transferu výsledků výzkumu a vývoje patří mezi jednu ze strategických priorit univerzity a Kancelář transferu technologií (dále jen „KTT“) se stala kontaktním místem pro firmy se zájmem o spolupráci (www.jctt.cz). Výzkumným zaměřením se Jihočeská univerzita ubírá směrem k rybnářství a potravinářství. Dalšími oblastmi specializace jsou ale také například i biotechnologie a bionika, biochemie nebo zemědělství. V oblasti rybnářství a ochrany vod vědci přinesli komerční řešení týkající se zlepšení kvality vod, způsobu etologického sledování korýšů a měkkýšů, umělé reprodukce hospodářsky významných druhů ryb atp. V zemědělství se jedná o přípravky indukující zvýšení produkce bioaktivních látek v rostlinách nebo o vyvinutí specializovaného softwaru hodnotícího kvalitativní ukazatele povrchových vod pro účely včasného varování při jejich znečištění. V oblasti biotechnologií na JU vyvinuli technologie zabývající se zpracováním mapových podkladů s pomocí nástrojů Geografického informačního systému. V chemii se pak JU zaměřuje například o výzkum v oblasti nanotechnologií

(Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:28).

Nakládání s duševním vlastnictvím se na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích řídí Sbírkou rozhodnutí a opatření Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích ze dne 28. února 2014, konkrétně Opatřením rektora o nakládání s nehmotnými statky na Jihočeské univerzitě s ohledem na „*nutnost zajištění účinné ochrany výsledků vytvořených v rámci Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích (dále jen „JU“) a efektivní využívání a šíření těchto výsledků formou výuky, publikací a transferu technologií*“ (2014). Zaměstnanec JU (původce), který vytvoří výsledek způsobilý průmyslově-právní ochrany, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit svému přímému nadřízenému a Kanceláři transferu technologií (dále jen „KTT“) prostřednictvím formuláře Oznámení původce (dále jen „Oznámení“). Oznámení je vyhotoveno ve dvou stejnopisech, jedno je předáno KTT a druhé prostřednictvím KTT děkanovi. KTT nejdéle do jednoho měsíce od potvrzení přijetí Oznámení zpracuje doporučení k formě ochrany a komercializační plán s ohledem na analýzu financování. Stanovisko je v této lhůtě předloženo děkanovi, který nejpozději do dvou měsíců zpracuje za příslušnou fakultu doporučení dalšího postupu v otázkách uplatnění / neuplatnění práva, formy ochrany, financování a komercializace. Děkan může požádat o expertní oponentní stanovisko ke stanovisku KTT. V této dvouměsíční lhůtě je děkan povinen předat formulář se stanoviskem KTT, s případným oponentním stanoviskem a vlastním doporučením o postupu rektorovi. Rektor bezodkladně, do dvou týdnů od obdržení stanoviska děkana, rozhodne o výše zmiňovaných otázkách. V případě uplatnění práva na duševní vlastnictví rektor podepíše formulář Uplatnění výsledku vůči původcům, který je nejpozději do tří měsíců od potvrzení převzetí předán původci. V návaznosti na rozhodnutí rektora KTT provede příslušené kroky k zajištění právní ochrany výsledku.

4.1.7 Masarykova univerzita, Centrum pro transfer technologií

Základní informace:

Součást instituce: Masarykova univerzita

Rok založení centra: 2005

Počet zaměstnanců centra: 10,9

Centrum pro transfer technologií (dále jen „CTT“) Masarykovy univerzity vzniklo v roce 2005 jako jedno z prvních pracovišť svého druhu, zejména pro výzkumníky, s jasným posláním převést jejich nápady do praxe. Centrum se může pyšnit více jak 200 spolupracujícími subjekty a společnostmi, více jak 40 patentovanými technologiemi, 43 zapsanými užitnými vzory a 36 platnými ochrannými známkami, ale i 15 založenými spin-off firmami (ctt.muni.cz). Zkušený tým je tvořen business development manažery, projektovými manažery, právníky a ekonomicky-administrativními pracovníky a je připraven poskytnout portfolio svých služeb svým zaměstnancům i komerčním firmám. Mezi hlavní oblasti specializace patří biochemie, chemie, informatika a společenské vědy. V lékařských vědách má MU silný aplikační potenciál v diagnostice, prognostice a léčbě lymfocytární leukémie, ve vývoji nových typů zubních implantátů nebo třeba ve využívání různých tříd RNA v diagnostice a prognostice onkologických onemocnění. V oblasti chemie jsou úspěšné technologie například v proteinovém inženýrství, dále makrocyclické deriváty glykolurilu, ekologicky šetrné katalyzátory pro organické syntézy atp. Značný aplikační potenciál se nachází v oborech ICT a společenských vědách, kde univerzita spolupracuje například se Zoo Brno nebo s firmami ze Sdružení průmyslových partnerů (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:32).

Na Masarykově univerzitě se nakládání s duševním vlastnictvím řídí Směrnicí číslo 10/2013 – Duševní vlastnictví na Masarykově univerzitě ve znění účinném od 1. 9. 2013. Tato směrnice upravuje „ochranu a využívání duševního vlastnictví na Masarykově univerzitě (dále jen „MU“) a stanoví práva a povinnosti související se vznikem, ohlášením, evidencí, ochranou a využíváním duševního vlastnictví“ (2013). Pokud v rámci pracovního vztahu na MU vytvoří zaměstnanec (původce) předmět

průmyslového vlastnictví, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit pomocí formuláře Oznámení o vzniku předmětu průmyslového vlastnictví (dále jen „Oznámení“) příslušnému útvaru (CTT), kterému zároveň předá veškeré podklady nutné k posouzení možnosti uplatnění práva. CTT poskytuje při vypracovávání Oznámení součinnost a kopii zasílá vedoucímu hospodářského střediska, kde výsledek vznikl. CTT zpracuje Stanovisko k uplatnění práva MU k průmyslovému vlastnictví (dále jen „Stanovisko“), ve kterém je zohledněn zejména jeho komerční potenciál. Toto Stanovisko CTT předkládá rektorovi, který rozhodne o uplatnění či neuplatnění práv k průmyslovému vlastnictví. Rektor k tomuto úkolu může zcela nebo částečně pověřit ředitele CTT. CTT o rozhodnutí rektora uvedomí původce a vedoucího hospodářského střediska. V případě, že MU neuplatní své právo k průmyslovému vlastnictví v zákonné lhůtě, přechází toto právo zpět na původce. V případě uplatnění práva předmět průmyslového vlastnictví podléhá režimu obchodního tajemství do doby, než je formálně chráněno podle zákona.

4.1.8 Mendelova univerzita v Brně, Centrum transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Mendelova univerzita v Brně

Rok založení centra: 2013

Počet zaměstnanců centra: 6

Centrum transferu technologií na Mendelově univerzitě v Brně vzniklo v roce 2013 jako specializované celoškolské pracoviště, které se stará o ochranu duševního vlastnictví a rozvoj a využití potenciálu duševního vlastnictví univerzity. Cílem tohoto pracoviště je zintenzivnění spolupráce mezi univerzitou a externími komerčními subjekty, firmami a využít tak nejen širokou škálu specializovaného přístrojového a laboratorního vybavení, ale také znalostního potenciálu vědeckých výzkumníků (ctt.mendelu.cz). Mezi hlavní oblasti specializace na Mendelově univerzitě patří lesnictví, botanika, zemědělská ekonomie, pěstování rostlin, hnojení, závlahy atp. V oblasti lesnictví nabízí celou řadu služeb od poradenství v pěstitelství po diagnostiku stavu stromů, půdy a ekosystémů. Poradenství nabízí i v oblasti rostlinné a živočišné produkce. Dále nabízí například nové odrůdy

zahradnických plodin nebo výživu rostlin a využití zemědělské techniky (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:36).

Nakládání s duševním vlastnictvím na Mendelově univerzitě v Brně upravuje Směrnice číslo 3/2012 k ochraně a komercializaci průmyslového vlastnictví Mendelovy univerzity v Brně. Předmětem této směrnice je *„nařízení rektora ke způsobu ochrany a využívání průmyslového vlastnictví vytvořeného na Mendelově univerzitě v Brně a stanovení práv a povinností souvisejících se vznikem, ohlášením, evidencí, ochranou, užíváním a komerčním využíváním práv k předmětům průmyslového vlastnictví“* (2012). Původce, který v rámci pracovního poměru vytvořil předmět duševního vlastnictví, je povinen tuto skutečnost nahlásit Centru transferu technologií (dále jen „CTT“) pomocí formuláře Ohlášení původce (dále jen „Ohlášení“). Pracovník CTT při přebírání Ohlášení původci vystavuje Potvrzení o převzetí ohlášení původce (dále jen „Potvrzení“) a následně je povinen zajistit bezodkladné zpracování a distribuci tohoto Ohlášení. Následně pracovník CTT spolu s původcem dopracují podrobný popis předmětu průmyslového vlastnictví, jeho komerční potenciál a navrhne typ ochrany a způsob komercializace. Ředitel CTT poté navrhuje uplatnění / neuplatnění práv k předmětu duševního vlastnictví rektorovi, který své rozhodnutí oznámí původci a děkanovi či vedoucímu pracoviště prostřednictvím CTT. Příjemci tohoto oznámení mají jeden týden na vyjádření a případné rozporování rozhodnutí rektora. Pokud je tak učiněno, je tato záležitost znovu projednána s možností revokace původních rozhodnutí. Pokud rektor univerzity rozhodne o neuplatnění práv k duševnímu vlastnictví, nebo uplyne zákonná lhůta tří měsíců ode dne přijetí Ohlášení, přechází vlastnická práva zpět na původce, který má právo nakládání dle vlastního uvážení. Pokud rektor rozhodne o uplatnění práv, stává se z předmětu průmyslového vlastnictví nehmotný majetek univerzity.

4.1.9 Národní ústav duševního zdraví, Centrum transferu technologií a aplikovaného výzkumu

Základní informace:

Součástí instituce: Národní ústav duševního zdraví

Rok založení centra: 2017

Počet zaměstnanců centra: 5

Centrum transferu technologií a aplikované výzkumu v Národním ústavu duševního zdraví vzniklo až v roce 2017. Nutno podotknout, že nejaktuálnější směrnice upravující nakládání s duševním vlastnictvím je z roku 2014, kde figuruje Rada pro komercializaci, která vlastně supluje pracoviště transferu technologií. Zároveň je potřeba zmínit, že Národní ústav vznikl transformací z Psychiatrického centra Praha 1. 1. 2015 v rámci operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace. Pro účely této diplomové práce se bude pracovat s jedinou dostupnou a zároveň nejaktuálnější verzí dokumentu – Směrnici číslo 6/2014 pro nakládání s výsledky výzkumu a vývoje, ač se dá předpokládat, že proběhla aktualizace vnitřních směrnic a metodik s ohledem na založení výše zmíněné pracoviště transferu technologií. Hlavní zaměření je orientováno na výzkum neurobiologických mechanismů vedoucích k rozvoji nejzávažnějších duševních poruch (schizofrenie, deprese, úzkostné stavy atp.) (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:37).

Dokumentem o nakládání s výsledky výzkumu a vývoje je v tomto případě Směrnice číslo 6/2014 pro nakládání s výsledky výzkumu a vývoje v Národním ústavu duševního zdraví. Tato směrnice *„upravuje postup při nakládání s předměty duševního vlastnictví, které jsou výsledkem činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích a které byly vytvořeny autorem (spoluautory) nebo původcem (spolupůvodci) v Národním ústavu duševního zdraví, se sídlem Topolová 748, 250 67 Klecany (dále jen „NUDZ“) při plnění úkolů plynoucích z jeho (jejich) pracovněprávního či jiného obdobného vztahu k NUDZ a stanoví práva a povinnosti související se vznikem, ohlášením, evidencí, ochranou a využíváním duševního vlastnictví“* (2014). Každý zaměstnanec, který při plnění úkolů vyplývajících z pracovněprávního vztahu vytvoří předmět průmyslového vlastnictví, je povinen tuto skutečnost oznámit Radě pro komercializaci (dále jen „Rada“) prostřednictvím formuláře Oznámení o vzniku zaměstnaneckého díla (dále jen „Oznámení“) buď písemně, nebo elektronicky na email uvedený ve směrnici. Činnosti spojené s realizací a užitím práv duševního vlastnictví v NUDZ spadají do působnosti Rady, která je poradním orgánem ředitele,

má lichý počet členů – minimálně 5 a v jejím čele stojí předseda. V případě předložení nekompletního Oznámení je autor Radou vyzván k jeho doplnění, přičemž za okamžik doručení Oznámení bude považován okamžik doručení doplněné verze splňující nutné náležitosti. Tímto Rada zapíše předmět průmyslového vlastnictví do evidence a vydá Stanovisko, ve kterém zohlední především jeho význam a přínos. Toto Stanovisko nejpozději do jednoho měsíce od obdržení Oznámení Rada předkládá řediteli NUDZ, ve kterém mimo jiné doporučí další postup ve věci. Ředitel do jednoho měsíce od obdržení Stanoviska Rady rozhodne o uplatnění či neuplatnění práv k předmětu průmyslového vlastnictví. O rozhodnutí ředitele je původce informován Radou.

4.1.10 Technická univerzita v Liberci, Centrum pro podporu transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Technická univerzita v Liberci

Rok založení centra: 2014

Počet zaměstnanců centra: 5

Centrum pro podporu transferu technologií (dále jen „CPTT“) vzniklo na Technické univerzitě v Liberci jako samostatné pracoviště v roce 2014. Cílem centra je rozšířit, prohloubit a podpořit spolupráci univerzity s aplikační sférou. K dispozici je nejen pro firmy se zájmem o samotný transfer, ale nabízí služby a kapacity svých laboratoří. Oborové zaměření univerzity napovídá o typech výsledků výzkumu především technického charakteru. Jako příklady úspěšného transferu do praxe lze uvést například testování baterií pro elektrokola Apache, odolnější protipožární uzávěry, novou generaci cyklobund atp.

Nakládání s výsledky výzkumu a vývoje se na Technické univerzitě řídí Směrnicí rektora číslo 2/2015 O ochraně duševního vlastnictví na Technické univerzitě v Liberci a o komercializaci výsledků vědy a výzkumu. Předmětem této směrnice je *„stanovení práv a povinností zaměstnanců souvisejících se vznikem, oznámením, uplatněním, ochranou a komercializací výsledků výzkumu, vývoje a inovací a autorských děl na Technické univerzitě v Liberci (dále jen „TUL“)* (2015). Vytvoří-li

původce výsledek výzkumu a vývoje, jeho povinností je nejdéle do třiceti kalendářních dnů tuto skutečnost oznámit zástupci TUL pomocí formuláře Oznámení o vytvoření výsledku (dále jen „Oznámení“). Zástupce TUL je v tomto případě zaměstnanec pověřený prorektorem pro vědu a výzkum, který je detailně seznámený s problematikou transferu technologií a duševním vlastnictvím. Tento Zástupce zprostředkovává komunikaci s patentovým zástupcem a vede evidenci výsledků. Za Zástupce TUL se dá považovat pracovník CPTT a společně s právním oddělením musí poskytnout metodickou pomoc původci při vyplňování Oznámení. Původce dále předkládá k Oznámení prověrku aplikačního a komerčního potenciálu, který zahrnuje průzkum trhu a konkurence a SWOT analýzu – tzv. proof of concept stage. Zástupce TUL předkládá Oznámení se všemi přílohami prorektorovi, který rozhodne o dalším postupu. O uplatnění práva poté rozhoduje rektor, kterému jsou veškeré podklady předkládané příslušným prorektorem. TUL prostřednictvím Zástupce oznámí do třech měsíců od obdržení oznámení, zda vůči němu uplatňuje, nebo neuplatňuje právo na předmět průmyslového vlastnictví. Neuplatní-li TUL právo v zákonné lhůtě, přechází toto právo zpět na původce.

4.1.11 Univerzita Karlova, Centrum pro přenos poznatků a technologií

CENTRUM PRO PŘENOS
POZNATKŮ A TECHNOLOGIÍ
Univerzita Karlova

Základní informace:

Součást instituce: Univerzita Karlova

Rok založení centra: 2007

Počet zaměstnanců centra: 12

Centrum pro přenos poznatků a technologií jako samostatná část jedné z nejstarších univerzit na světě – Univerzity Karlovy, vzniklo v roce 2007. Centrum poskytuje služby a informace podporující transfer poznatků a technologií a vytváří příležitosti a prostředí v souladu s naplňováním třetí role univerzity s cílem zvýšit její atraktivitu a konkurenceschopnost (cppt.cuni.cz, 2020). Mezi hlavní oblasti specializace patří farmakologie a lékárenská chemie, kde jsou prioritní oblastí látky účinné na multirezistentní kmeny tuberkulózy. Dále jsou to lékařská zařízení, přístroje a vybavení, některá z nich už lze nalézt v praxi (Homebalance, Seniorinspect, ...). Další oblastí zájmu jsou společenské a humanitní vědy a nové

materiály a využití nanočástic (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:44).

Nakládání s výsledky výzkumu a vývoje na Univerzitě Karlově upravuje Opatření rektora číslo 33/2015 – Nakládání s výsledky výzkumu, vývoje a inovací na Univerzitě Karlově. Toto opatření „*upravuje způsob nakládání s výsledky výzkumu, vývoje a inovací, a to zejména v podobě průmyslových práv, autorských práv, jakož i dalších práv vztahujících se k duševní činnosti na Univerzitě Karlově (dále jen „univerzita“ nebo „UK“)*“ (2015). Bezprostředně po dosažení výsledku výzkumu a vývoje je původce povinen vyplnit formulář Oznámení o vynálezu (dále jen „Oznámení“), které předá děkanovi příslušné fakulty, který převzetí stvrzuje svým podpisem. Děkan příslušné fakulty do dvou měsíců, na základě dodaných podkladů potřebných k posouzení vynálezu, rozhodne, zda má UK o daný vynález či předmět práv průmyslového vlastnictví zájem. Právo rozhodnout si může písemně vyhradit i rektor. Rozhodnutí o uplatnění či neuplatnění práv předává původcům děkan či rektor prostřednictvím písemného vyjádření na předložené Oznámení.

4.1.12 Univerzita Palackého v Olomouci, Vědeckotechnický park

Základní informace:

Součást instituce: Univerzita Palackého v Olomouci

Vědeckotechnický
park

Rok založení centra: 2007

Počet zaměstnanců centra: 3,5

Vědeckotechnický park byl založen roku 2007 jako rektorátní pracoviště Univerzity Palackého v Olomouci. Pracoviště poskytuje podporu v oblasti transferu technologií od poradenství po zajištění ochrany duševního vlastnictví. Zároveň jsou centrem pro inovaci a spojují akademickou sférou s komerční. Jejich cílem je tvořit nejlepší místo pro podnikání v Olomouci podporou rozvoje nových inovativních firem, start-up a spin-off firem s důrazem na využití potenciálu univerzity (vtpup.cz, 2020).

Nakládání s výsledky výzkumu a vývoje se ve Vědeckotechnickém parku (dále jen „VTP“) Univerzity Palackého v Olomouci (dále jen „UP“) řídí Směrnicí rektora B3-16/1-SR o Realizaci práv průmyslového vlastnictví na Univerzitě Palackého

v Olomouci. Tato směrnice „stanovuje jednotný postup při zajišťování ochrany práv průmyslového vlastnictví vzniklých na Univerzitě Palackého v Olomouci a poskytování odměn za vytvoření zaměstnaneckých předmětů průmyslového vlastnictví původcům“ (2016). Vytvoří-li původce v rámci pracovního poměru se zaměstnavatelem předmět průmyslového vlastnictví, je povinen nejpozději do čtrnácti dnů tuto skutečnost oznámit vedoucímu katedry, řediteli vědecko-výzkumného centra nebo vedoucímu jiného příslušného útvaru, v rámci kterého byl předmět průmyslového vlastnictví vytvořen, vedoucímu Právního oddělení a řediteli VTP a to prostřednictvím formuláře Oznámení o vytvoření předmětu průmyslového vlastnictví (dále jen „Oznámení“). Původce předává vedoucímu organizačního útvaru všechny potřebné podklady k posouzení, vedoucí pak neodkladně, nejpozději však do dvou měsíců postoupí Oznámení rektorovi spolu s doporučením, zda uplatnit či neuplatnit právo na patent (příp. jiný druh průmyslově právní ochrany). Povinnou přílohou Oznámení je také doporučení, zda má být podána přihláška k ochraně vzniklého průmyslového vlastnictví a Dohoda o spolupůvodcovství. Rektor UP nebo jím pověřený zástupce vydává závěrečné rozhodnutí.

4.1.13 Univerzita Pardubice, Centrum transferu technologií a znalostí

Základní informace:

Součást instituce: Univerzita Pardubice

Rok založení centra: 2012

Počet zaměstnanců centra: 8

Centrum transferu technologií a znalostí bylo na Univerzitě v Pardubicích založeno v dubnu roku 2012 jako jedno z dalších pracovišť transferu technologií vzniklých v rámci projektu OP VaVpI. Pardubické pracoviště nabízí své služby interně svým výzkumníkům a studentům, ale spolupracuje i externě s firmami a komerčními partnery. Hlavními oblastmi specializace je především organická, analytická a průmyslová chemie, elektronika a elektrotechnika a pozemní dopravní systémy a zařízení, což vypovídá o zaměření jednotlivých fakult (vav.upce.cz, 2020).

S duševním vlastnictvím se na Univerzitě v Pardubicích nakládá dle Směrnice číslo 3/2010 ve věci Nakládání s výsledky činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích. Tato směrnice upravuje „*nakládání s předměty duševního vlastnictví, které jsou výsledkem činnosti výzkumu, vývoji a inovacích a byly autorem nebo původcem, případně zlepšovatelem, vytvořeny při plnění úkolů plynoucích z jeho pracovního či obdobného pracovně-právního vztahu k Univerzitě Pardubice (dále jen „univerzita“)* nebo *v souvislosti s plněním studijních povinností studenta akreditovaného studijního programu či účastníka programu celoživotního vzdělávání*“ (2010). Původce, který vytvořil předmět průmyslového vlastnictví je povinen písemně a neprodleně o této skutečnosti uvědomit vedoucího svého pracoviště (fakulty, oddělení apod.), zároveň je povinen mu dodat podklady k posouzení. Původce zpracuje technicko-ekonomický rozbor a zajistí provedení předběžného průzkumu novosti. Tyto podklady nejpozději do jednadvaceti dnů vedoucí pracoviště předá děkanovi, nebo řediteli vysokoškolského ústavu, případně příslušenému kvestorovi či prorektorovi, pokud se jedná o pracoviště rektorátu, který zpracuje stanovisko k zmíněnému technicko-ekonomickému rozboru a vyjádřením, zda součást univerzity má nebo nemá zájem uplatnit práva k vzniklému průmyslovému vlastnictví, současně navrhuje způsob průmyslově-právní ochrany. Všechny tyto podklady, včetně svého vyjádření a doporučení, je vedoucí součásti univerzity povinen do čtrnácti dnů předat Centru transferu technologií, které bezodkladně zpracuje podklady nutné k rozhodnutí rektora o uplatnění a využití předmětu průmyslového vlastnictví univerzitou. Centrum transferu technologií o rozhodnutí rektora informuje původce, vedoucího pracoviště a vedoucího součásti univerzity nejpozději do tří měsíců od obdržení oznámení o vzniku předmětu průmyslového vlastnictví původcem. Pokud rektor rozhodne o neuplatnění práv univerzitou, nebo zmešká-li tříměsíční lhůtu, veškeré práva jsou převedena zpět na původce.

4.1.14 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Centrum transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Rok založení centra: 2008

Počet zaměstnanců centra: 8,854

Centrum transferu technologií bylo na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně zřízeno v roce 2008. Jeho hlavní rolí je zabezpečovat průmyslově právní ochranu výsledků výzkumu a vývoje a převádět tyto výsledky do praxe. Své služby pracoviště poskytuje nejen interně svým výzkumníkům a studentům, ale i externě komerčním subjektům formou konzultací, provádění rešerší a posudků apod. Zajímavostí je založení centra CKP UPPER v roce 2016, které slouží start-upovým firmám z oblasti kreativního průmyslu a pro Audiovizuální centrum FMK (isctt.utb.cz, 2020). Mezi hlavní oblasti specializace výzkumu patří průmyslové procesy a zpracování, sport a volný čas, potravinářství, kompozitní materiály a fyzika plazmatu a výboje v plynech (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolu Transfera.cz, 2017:56).

Na Univerzitě Tomáše Bati (dále jen „UTB“) se nakládání s duševním vlastnictvím řídí Směrnicí rektora 1/2013 o Uplatnění a ochraně práv duševního vlastnictví vznikajícího v souvislosti s tvůrčí činností zaměstnanců a studentů UTB ve Zlíně. Tato směrnice je určena k *„zabezpečení jednotného postupu při ochraně a uplatnění práv k nehmotným statkům (duševnímu vlastnictví), a to zejména průmyslových práv, autorských práv, jakož i dalších práv vztahujících se k duševní činnosti v oblasti vědecko-výzkumné, průmyslové, umělecké a literární, na UTB ve Zlíně“* (2013). Pokud vytvoří zaměstnanec UTB neboli původce, předmět duševního vlastnictví, který vznikl v rámci pracovního právního vztahu, neprodleně (do třiceti dnů) oznámí tuto skutečnost svému přímému nadřízenému a zároveň předá Centru transferu technologií (dále jen „CTT“) veškeré podklady nutné k posouzení tohoto řešení – tzv. Nabídku předmětu průmyslového vlastnictví (dále jen „nabídka“), která obsahuje informace o původci, financování, odměňování, přínosech a realizaci. Na základě této Nabídky pracovník CTT nejpozději do třiceti dnů posoudí způsobilost k právní ochraně. V případě, že Nabídka splňuje podmínky pro podání přihlášky k právní ochraně, pracovník CTT předá toto posouzení způsobilosti daného řešení k průmyslově právní ochraně rektorovi UTB nebo jím pověřené osobě. Rektor nebo jím pověřená osoba zhodnotí hospodářský přínos z možného využití nabízeného

řešení a do čtrnácti dnů rozhodne, jestli UTB uplatní své právo na předmět průmyslového vlastnictví podáním přihlášky na Úřad průmyslového vlastnictví ČR nebo utajením, případně podáním přihlášky do zahraničí. Své rozhodnutí rektor či jím pověřená osoba sděluje pracovníkovi CTT, který je povinen nejpozději do tří dnů o rozhodnutí rektora informovat původce. V případě uplatnění práva na předmět duševního vlastnictví univerzitou je s původcem sepsáno Ujednání o uplatnění práva a dohoda o odměně. Tento dokument s původcem sepisuje rektor nejpozději do devadesáti dnů od přijetí oznámení. Pokud tak rektor neučiní v této lhůtě, přechází právo zpět na původce.

4.1.15 Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i., IOCB TTO

S. r. o

Základní informace:

Součást instituce: Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.

Rok založení centra: 2009

Počet zaměstnanců centra: 6

IOCB TTO vzniklo v roce 2009 jako dceřiná společnost výlučně vlastněná Ústavem organické chemie a biochemie (dále jen „ÚOCHB“). Jako další z řady transferových kanceláří, i tato má za svůj hlavní cíl řízení portfolia projektů s komerčním potenciálem, ale také udržování a budování dlouholetých obchodních vztahů s předními farmaceutickými a diagnostickými firmami a investory. Hlavním výzkumným zaměřením je vývoj léčiv, diagnostika, medicínské technologie, organická a analytická chemie a další přírodní vědy z oblasti zdravotnictví, veterinární medicíny nebo laboratorní techniky, kde ÚOCHB těží především z dlouholeté praxe a hluboké expertízy svých výzkumníků (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:59-60).

Nakládání s výsledky výzkumu a vývoje se v Ústavu organické chemie a biochemie řídí Směrnici číslo 2/2015 stanovující pravidla nakládání s výsledky výzkumu a vývoje a způsob jejich ochrany. Pokud pracovník Ústavu vytvoří předmět výzkumu a vývoje, je povinen vyplnit formulář Oznámení vynálezu (dále jen “Oznámení”), které podává na sekretariát ředitele společně se všemi podklady nutnými

k posouzení vynálezu. Ze sekretariátu ředitele je toto Oznámení předáno IOCB TTO, které na základě schůzky s původcem provede analýzu s pomocí odborné rady svolávané ad hoc. Dále IOCB TTO navrhuje řediteli Ústavu další postup, který zdůvodní. Ředitel na základě svého uvážení a doporučení IOCB TTO rozhodne o uplatnění či neuplatnění práva k předmětu duševního vlastnictví, nejpozději však do tří měsíců od Oznámení. Pokud Ústav právo uplatní, původci přísluší odměna ve výši 10 000,-Kč a bude sepsána smlouva mezi původci a Ústavem. Pokud ředitel právo neuplatní, přechází zpět na původce.

4.1.16 VŠB-TU Ostrava, Centrum podpory inovací - útvar

Komercializace výsledků VaV

Základní informace:

Součást instituce: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

Rok založení centra: 2012

Počet zaměstnanců centra: 13 (9 FTE)

Centrum podpory inovací (dále jen „CPI“) při Vysoké škole báňské v Ostravě vzniklo v roce 2012 a je organizačně rozděleno na tři části – Centrum projektové podpory, Centrum transferu technologií a útvar Podpory podnikání a kariéry. Další součástí CPI je i Podnikatelský inkubátor. Hlavním posláním Centra transferu technologií je uplatnit dosažené výsledky výzkumu a vývoje v praxi. Své služby poskytují především v oblastech ochrany průmyslového vlastnictví, komercializace a projektové podpory ve fázi proof-of-concept (cpi.vsb.cz, 2020). Co se týče výzkumných aktivit, Vysoká škola je technicky zaměřená. Hlavními oblastmi specializace jsou například nejaderná energetika, informatika, strojní zařízení, robotika, aplikace, senzory, čidla, měření a regulace (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:64).

Dokument upravující nakládání s duševním vlastnictvím na VŠB-TU je směrnice Ochrana duševního vlastnictví se na VŠB-TU, která vešla v účinnost 1. 5. 2014. Předmětem této směrnice je „vymezení pojmu duševní vlastnictví na Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava (dále jen „VŠB-TUO“) a stanovení práv a povinností souvisejících se vznikem, oznámením, evidencí, ochranou, užíváním a

obchodním využíváním práv k předmětům duševního vlastnictví“ (2014). Pokud zaměstnanec, původce, v rámci svého pracovního poměru vytvoří předmět průmyslového vlastnictví, je povinen nejpozději do třiceti dnů tuto skutečnost oznámit a předat veškeré podklady nutné k posouzení útvaru Komerzializace výsledků VaV (dále jen „KvVaV“). Původce vyplní Oznámení o vytvoření předmětu průmyslového vlastnictví (dále jen „Oznámení“) a předá jej KvVaV v tištěné i elektronické formě. Součástí tohoto Oznámení je vypracovaná rešerše provedena v nepatentové (databáze nakladatelství ELSEVIER a WILEY) i patentové (ESPACENET a databáze ÚPV) literatuře. Rešerše musí obsahovat všechny náležitosti, například kolizní spis s komentářem původce. Zaměstnanec KvVaV je oprávněný rozhodnout, že rešerše nemusí být součástí Oznámení. Přijetí kompletního a úplného Oznámení stvrdí zaměstnanec KvAaV svým podpisem a zapíše ho do Deníku oznámení předmětů průmyslového vlastnictví. Od data potvrzení převzetí běží lhůty k uplatnění práva k předmětu průmyslového vlastnictví ze strany VŠB-TUO. Od přijetí Oznámení provádí zaměstnanec KvVaV řízení o uplatnění práv a po konzultaci s původcem a odborníky (např. právníkem) vypracuje v předem dané struktuře a jednotném formuláři posouzení (shrnutí podstaty, popis původu a financování, posouzení tržního využití, právní analýza, doporučení/nedoporučení uplatnění práva, doporučení/nedoporučení podání přihlášky k právní ochraně a doporučení/nedoporučení vypracování projektu komercializace). Původce je povinen poskytnout součinnost. Součástí posouzení je také rešerše, pokud zaměstnanec KvVaV shledá původcovu rešerši za neúplnou, může mu ji vrátit k dopracování. Doba, po kterou bude původce rešerši dopracovávat, se nepočítá do běhu lhůty k uplatnění práva k předmětu průmyslového vlastnictví. Vypracované posouzení předkládá zaměstnanec KvVaV vedoucímu KvVaV maximálně do šesti týdnů od zapsání do Deníku. Na základě posouzení Oznámení doporučí vedoucí KvVaV rektorovi uplatnit nebo neuplatnit právo k průmyslovému vlastnictví. Závěrečné rozhodnutí je na rektorovi. Pokud VŠB-TUO uplatní právo na předmět průmyslového vlastnictví, musí tak učinit maximálně do třech měsíců od potvrzení přijetí Oznámení. Pokud právo neuplatní, přechází automaticky zpět na původce.

4.1.17 Vysoké učení technické v Brně, Oddělení transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Vysoké učení technické v Brně

Rok založení centra: 2002

Počet zaměstnanců centra: 6,3

Oddělení transferu technologií vzniklo při Vysokém učení technickém v Brně jako jedno z prvních v roce 2002 a stejně jako jinde, funguje jako prostředník mezi akademickou obcí a aplikační sférou. Jeho dalšími úkoly je zajišťování právní ochrany pro vynálezy svých výzkumníků, udržování spolupráce s tuzemskými i zahraničními podniky, vzdělávání v oblasti duševního vlastnictví a poradenství v oboru (spulupracesvut.cz, 2020). Vysoká škola disponuje velmi širokým odborným záběrem, na 8 fakultách jsou vyučovány téměř všechny inženýrské technické obory spolu s vybranými obory uměleckými, čemuž odpovídá i výzkumné zaměření, které je technicky orientované (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:67).

Nakládání s duševním vlastnictvím na Vysokém učení technickém (dále jen „VUT“) v Brně je upraveno Směrnicí číslo 28/2017 Proces uplatnění, ochrany a komercializace práv průmyslového vlastnictví na VUT. Tato směrnice slouží k *„zabezpečení jednotného postupu při realizaci uplatnění a ochrany tvůrčích, stejně jako netvůrčích práv průmyslového vlastnictví, a to zejména patentového a zlepšovatelského práva, vzorového práva, práva topografií polovodičových výrobků, známkového práva, jakož i dalších práv vztahujících se k duševní činnosti v oblasti průmyslové a vědecké, vzniklých v rámci VUT v Brně tak, aby byly co nejlépe chráněny oprávněné zájmy VUT a jeho zaměstnanců a aby tak byla vytvořena podpora uplatnění tvůrčího potenciálu VUT a jeho zaměstnanců“* (2017). Pokud zaměstnanec, původce, vytvoří předmět duševního vlastnictví, je povinen nejpozději do třiceti dnů o této skutečnosti vyrozumět Oddělení transferu technologií (dále jen „OTT“) prostřednictvím elektronického formuláře Oznámení a předat mu veškeré nutné podklady k posouzení. Zaměstnanec OTT původci potvrdí převzetí Oznámení a

zapiše do deníku. Po obdržení ohlášení provádí OTT posouzení předmětu, přičemž původce je povinen poskytnout součinnost. Posouzení je zpracováno v jednotné struktuře na formuláři se všemi náležitostmi (shrnutí podstaty, popisu původu a financování, analýza tržního využití, právní analýza, doporučení/nedoporučení uplatnění práva, podání přihlášky k právní ochraně a dalších kroků komercializace). Na základě tohoto posouzení vedoucí OTT rektorovi doporučí uplatnit nebo neuplatnit právo na daný předmět duševního vlastnictví. Rektor nejpozději do tří měsíců od převzetí Oznámení rozhodne o uplatnění či neuplatnění práva univerzitou. Pokud právo uplatněno nebude, přechází zpět na původce.

4.1.18 Západočeská univerzita v Plzni, Oddělení transferu technologií

Základní informace:

Součást instituce: Západočeská univerzita v Plzni

Rok založení centra: 2013

Počet zaměstnanců centra: 4

Transfer technologií na Západočeské univerzitě v Plzni zajišťuje Oddělení transferu technologií, které vzniklo v roce 2013 a jeho hlavním posláním je posunout výsledky výzkumu a vývoje z laboratoří na trh, stejně jako rozvíjet spolupráci mezi výzkumníky a podnikatelskou sférou (www.transfer.zcu.cz). Mezi hlavní oblasti specializace této Univerzity patří například dopravní systémy a zařízení, počítače, robotika a aplikace, strojní zařízení a nástroje, senzory, čidla, měření a regulace. Jedná se tedy o další technicky orientovanou univerzitu, která své obory vyučuje na devíti fakultách (Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz, 2017:70-71).

Nakládání s duševním vlastnictvím na Západočeské univerzitě upravuje Směrnice rektora č 11R/2014 Ochrana duševního vlastnictví a transfer poznatků. Tato směrnice „v souladu s právními předpisy na ochranu duševního vlastnictví stanoví pravidla ochrany duševního vlastnictví a způsoby využití (transfer) poznatků Západočeské univerzity v Plzni (dále jen „ZČU“)“ (2014). Nejpozději do třiceti dnů od dosažení předmětu duševního vlastnictví, je původce povinen tuto skutečnost

oznámit prostřednictvím formuláře „Přihláška výsledku“ (dále jen „Přihláška“) administrátorovi, který zkontroluje jeho formální náležitosti a úplnost a poté zaeviduje. Na základě Přihlášky administrátor za součinnosti původce zpracuje návrh na využití výsledků (dále jen „návrh“), který musí obsahovat zejména navrhovaný rozpočet včetně určení zdroje financování využití výsledku. Návrh musí být schválen původcem, vedoucím pracovníkem původce a vedoucím administrátorem prorektora pro výzkum a vývoj (dále jen „PR-V“) a je podáván na standardizovaném formuláři. PR-V předkládá návrh na nejbližším jednání Rady pro rozvoj transferu poznatků (dále jen „Rada“), která ho přezkoumá a doporučí či nedoporučí výsledek k využití podle návrhu. Čtyři členy rady a předsedu jmenuje PR-V z řad zaměstnanců a dále jmenuje pět nezávislých osob. PR-V na základě doporučení rady uplatní nebo neuplatní právo univerzity na předmět duševního vlastnictví. Pokud jeho rozhodnutí bude v rozporu s Radou, musí být zdůvodněno.

4.1.19 Centrum transferu biomedicínských technologií

Základní informace:

Součást instituce: Univerzita Hradec Králové

Fakultní nemocnice Hradec Králové (do 6. 2020)

Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity

obraný

Rok založení centra: 2012

Počet zaměstnanců centra: 3

Centrum transferu biomedicínských technologií vzniklo v roce 2012 ve Fakultní nemocnici Hradec Králové jako společné pracoviště pro výzkumníky Fakultní nemocnice, Univerzity Hradec Králové a Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. Mezi hlavní úkoly CTBT patří ochrana duševního vlastnictví, uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi a zprostředkování smluvního výzkumu všech tří zapojených institucí. Vzhledem k biomedicínskému zaměření všech 3 zapojených výzkumných organizací jsou komercializované technologie právě z oblasti zdravotnických prostředků, léčiv, doplňků stravy atp. Ve Fakultní nemocnici je výzkum zaměřen na biomarkery a jejich detekci moderními diagnostickými metodami, vývoj nových a vylepšených chirurgických nástrojů a

dalších zdravotnických prostředků, na které se váže několik stovek realizovaných klinických hodnocení léčiv a zdravotnických prostředků. Na Univerzitě Hradec Králové se výzkumná činnost zaměřuje na humanitní i technické obory, nejvíce na informační a komunikační technologie a „smart“ nábytek. Výzkum na Fakultě vojenského zdravotnictví je pak zaměřen na oblast vojenské akutní a preventivní medicíny, zejména na vývoj nových antidot a jejich testování. (www.ctbt.cz).

V červnu 2020 s koncem udržitelnosti projektu OP VaVpI (Operační program Výzkum a vývoj pro inovace) bude Univerzita Hradec Králové zřizovat vlastní kancelář transferu technologií a CTBT tak bude dále sloužit pouze jako pracoviště Fakultní nemocnice. Z tohoto důvodu nebude analyzováno nakládání s duševním vlastnictvím na Univerzitě Hradec Králové, které se řídí Rektorským výnosem č. 6 o Nakládání s duševním vlastnictvím na UHK (2019) včetně dvou příloh – Oznámení a Poučení zaměstnance a Rektorským výnosem č. 7 o Vymezení základních činností a působnosti PTT a na Univerzitě obrany, které se řídí Rozkazem ministra obrany z 19. července 2011 o Obranném aplikovaném výzkumu a vývoji v rezortu Ministerstva obrany. Všechny dokumenty jsou veřejně dostupné na webových stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Nakládání s výsledky výzkumu a vývoje se ve Fakultní nemocnici řídí směrnicí číslo 93, která vešla v účinnost 15. 3. 2014. Účelem této směrnice je *„upravit nakládání s výsledky vědy a výzkumu, proces ochrany a využívání duševního vlastnictví a stanovit práva a povinnosti související se vznikem, ohlášením, evidencí, ochranou, užíváním a komerčním využíváním práv k předmětu duševního vlastnictví“* (Směrnice č. 93, 2014:2). Každý zaměstnanec (původce), který v souvislosti s výkonem práce objeví nějaké nové, inovativní, řešení, je povinen oznámit vznik výsledku výzkumu a vývoje buď vedoucímu CTBT nebo specialistovi CTBT, a to prostřednictvím vyplněného formuláře Oznámení o výsledku výzkumu a vývoje (dále jen „Oznámení“). Po věcném zkontrolování Oznámení vedoucím nebo jedním ze specialistů CTBT zaměstnanci centra potvrdí původci přijetí Oznámení a začíná běžet lhůta tří měsíců, do kterých se musí organizace vyjádřit k oznámenému výsledku. K tomuto účelu slouží interní Komise pro ochranu duševního vlastnictví (dále jen „Komise“), která má tři povinné členy: náměstka pro strategické řízení a rozvoj, lékařského náměstka

a vedoucího CTBT. Za přítomnosti původce Komise posoudí předkládané Oznámení a dále doporučí uplatnit či zamítnout práva k danému výsledku. V případě uplatnění práva k výsledku také doporučí vhodnou formu ochrany duševního vlastnictví a navrhne výši odměny původci. Komise poté doporučení předá řediteli Fakultní nemocnice k závěrečnému rozhodnutí, který do tří měsíců od potvrzení přijetí Oznámení rozhodne, zda Fakultní nemocnice uplatní práva k danému výsledku. V případě uplatnění práv je pověřen náměstek pro strategické řízení a rozvoj zahájit přípravu komercializace. Vedoucí CTBT je povinen svolat Radu pro komercializaci (dále jen „Rada“), která společně s CTBT stanoví další postup přípravy a provádění komercializace (Směrnice č. 93, 2014:2-3).

5 Shrnutí výsledků a doporučení

Kapitola se věnuje shrnutí poznatků nabytých ze studia směrnic devatenácti vybraných institucí věnujících se transferu technologií v České republice. Pro shrnutí výsledků jsou použity informace uvedené v předešlé kapitole.

5.1 Analýza směrnic

Ze studia směrnic jednotlivých institucí vzešlo mnoho společných jmenovatelů. Jedná se zejména o ustanovení vycházející přímo ze Zákona č. 527/1990 Sb. o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve kterém je přímo uvedeno, že pokud původce vytvoří vynález v rámci pracovně právního vztahu, přechází právo na patent na zaměstnavatele, respektive na univerzitu či jinou výzkumnou instituci, čímž však není dotčeno právo na původcovství. Dále je v zákoně ujednáno, že takovýto původce je povinen zaměstnavatele o této skutečnosti neprodleně písemně vyrozumět a předat mu veškeré podklady nutné k posouzení vynálezu. Zaměstnavatel má poté ze zákona tří měsíční lhůtu se k vyrozumění vyjádřit a uplatnit své právo na patent. Pokud tak neučiní vůbec nebo v této zákonem stanovené lhůtě, přechází právo zpět na původce. Dále je v zákoně ujednáno, že jak zaměstnavatel, tak i původce jsou v této lhůtě povinni zachovávat vůči třetím stranám mlčenlivost. Pokud zaměstnavatel uplatní své právo na patent, má dle zákona původce nárok na přiměřenou odměnu. Vzorec na vyplácení odměn má každá instituce nastavena rozdílně dle svého uvážení a vnitřního nastavení míry motivace pro výzkumníky. Dalším společným jmenovatelem je potřeba vyplnění pro každou instituci standardizovaného formuláře Oznámení o výsledku výzkumu a vývoje, který však má rozdílné náležitosti. V některých institucích se jedná pouze o informační formu s funkcí základní charakteristiky nově vytvořeného předmětu duševního vlastnictví a jeho odevzdáním původce pouze splní formální náležitost, v některých institucích je tento formulář rozpracován detailněji a původce musí při jeho vyplňování a podávání mít už jasnou představu o financování, způsobu komercializace, mít hotový průzkum trhu, zmapované konkurenční výhody apod. Z analýzy směrnic vyplynulo, že jsou často kladeny přílišné nároky na původce, co se týče zpracování výše zmíněných ekonomických přínosů, analýz trhu, patentových

rešerší a výkladů nároků patentů, přitom se nezřídka jedná o znalosti a zkušenosti, které nemá a jsou nad rámec jak zákona, tak i pracovní náplně výzkumníka, kdy jeho oborem není zpracovávat plány komercializace. Je tedy nutné, aby při zpracovávání formuláře Oznámení bylo bráno v potaz, že nelze přenášet odpovědnost CTT na výzkumníka. Tato Oznámení se předávají rozdílně – buď svému přímému nadřízenému, většinou vedoucímu katedry či oddělení, pracovníkovi centra transferu technologií či přímo děkanovi. Původce je vždy povinen spolu s Oznámením dodat veškeré nutné podklady potřebné k posouzení zaměstnaneckého předmětu duševního vlastnictví. Zde je třeba brát na zřetel to, aby byly podklady opravdu kompletní, musí být správně uvedeni spolupracovníci (respektive spolupůvodci), spolupracující instituce, ale i případná konkurence, které si je výzkumník vědom, výhody i nevýhody řešení, o kterých výzkumník ví, protože všechny tyto informace mají později vliv nejen na vlastní udělení a sílu ochrany, ale i následnou komercializaci (brány v potaz možné spory o původcovství, zatajené vady vynálezu atp). Je tedy mimořádně důležité formální i věcné přezkoumání podaného Oznámení a potvrzení o jeho přijetí. Tímto dnem začíná běžet zákonná tříměsíční lhůta, kterou instituce má na vyjádření k uplatnění či neuplatnění svých práv na patent.

Další postupy jsou nepatrně rozdílné, avšak ve směrnicích všech institucí nějakým způsobem implementované. Některé instituce zasedají k předloženému výsledku interně v rámci centra transferu technologií, některá centra mají zřízenou komisi pro ochranu duševního vlastnictví složenou z odborníků v oboru, další si ke konzultaci zvou externí odborníky apod. Dle autorky je zapojení nezávislých odborníků z praxe velmi důležité, protože poskytují zpětnou vazbu a jsou schopni pojmenovat slabiny a nevýhody vynálezů, které nemusí být pro CTT na první pohled zřejmé. Dokáží jednoduše z vlastní praxe rozlišit řešení „*nice to have*“ od „*must have*“. Dále proběhne posouzení výsledku s doporučením, zda je vhodné právo na patent uplatnit či nikoliv. Tato doporučení jsou mnohdy doprovázena návrhem vhodné formy ochrany a způsobu komercializace a jsou předávány schvalovacímu orgánu – rektorovi nebo řediteli, který rozhodne o zájmu univerzity či veřejné výzkumné instituce, respektive fakultní nemocnice o zájmu uplatnění či neuplatnění svého

práva na patent. Rektor ani ředitel nejsou povinni v tomto kroku dodržet přijatá doporučení. V případě rozporu však některé instituce vyžadují zdůvodnění, proč toto doporučení nebylo dodrženo. O tomto rozhodnutí je původce informován oprávněnou osobou a nadále se pokračuje dle platné směrnice.

Obrázek 5: Přehled hlavních podobností a rozdílů v procesu přijetí výsledku VO

	Forma	Oznamuje se	Standardizovaná forma	Zpracování posudku	Rozhoduje	Zákonná lhůta
1	Písemná	Vedoucímu organizační jednotky	formulář Oznámení	Vedoucí odd předává CTT spolu s vlastním doporučením	Ředitel	3 měsíce
2		Nexistence směrnice upravující nakládání s ODV, pouze obecný legislativní rámec				3 měsíce
3	Písemná	CTT	formulář Oznámení	Hodnotící komise pro ODV	Rektor	3 měsíce
4	Písemná	CTT	formulář Oznámení	CTT	Příslušná rozhodovací složka ČVUT	3 měsíce
5	Písemná	Nadřízenému + CTT	formulář Oznámení	CTT předběžně posuzuje a předkládá hodnotící komisi, poté zpracována strategie, znovu postoupeno komisi, která předkládá konečný návrh	Ředitel	3 měsíce
6	Písemná	Nadřízenému + CTT	formulář Oznámení	CTT zpracuje stanovisko a předkládá děkanovi, který postupuje s vlastním doporučením rektorovi	Rektor	3 měsíce
7	Písemná	CTT	formulář Oznámení	CTT	Rektor	3 měsíce
8	Písemná	CTT	formulář Oznámení	CTT s původcem, schvaluje ředitel CTT a předkládá rektorovi	Rektor	3 měsíce
9	Písemná	Radě pro komercializaci	formulář Oznámení	Rada pro komercializaci	Ředitel	3 měsíce
10	Písemná	Zástupci TUL - pověřenému zaměstnanci pro vědu a výzkum (pracovník CTT)	formulář Oznámení	Zástupce TUL spolu s právním oddělením posuzuje a předkládá prorektorovi, který ne/doporučí rektorovi	Rektor	3 měsíce
11	Písemná	Děkanovi	formulář Oznámení	Děkan	Děkan, nebo si právo vyhradí rektor	3 měsíce
12	Písemná	Vedoucímu katedry, řediteli vědecko-výzkumného centra nebo vedoucímu jiného příslušného útvaru, vedoucímu Právního oddělení a řediteli VTP	formulář Oznámení	Vedoucí organizačního útvaru	Rektor	3 měsíce
13	Písemná	Vedoucímu pracoviště	formulář Oznámení	Kvestor, prorektor doporučuje CTT, které posuzuje a předkládá rektorovi	Rektor	3 měsíce
14	Písemná	Přímému nadřízenému + CTT	formulář Oznámení	CTT	Rektor	3 měsíce
15	Písemná	Nasskretariát ředitele	formulář Oznámení	CTT	Ředitel	3 měsíce
16	Písemná + elektronická	CTT	formulář Oznámení	Zaměstnanec CTT předává posouzení vedoucímu CTT, který předá své doporučení rektorovi	Rektor	3 měsíce
17	Písemná	CTT	formulář Oznámení	CTT	Rektor	3 měsíce
18	Písemná	Administrátorovi	formulář Oznámení	Administrátor zpracuje návrh, který je schvalován původcem, vedoucím původce i vedoucím administrátorem prorektora pro vědu a výzkum a je předkládán Radě, která podává doporučení	Prorektor pro výzkum a vývoj	3 měsíce
19	Písemná	Vedoucímu CTT	formulář Oznámení	Komise ODV	Ředitel	3 měsíce

Zdroj: vlastní zpracování

5.2 Návrh metodiky

Výše popsaná obecná ustanovení jsou víceméně sobě **podobná bez výraznějšího rozdílu** v celém procesu přijímání. Důvodem je i to, že jednotlivé kroky tohoto standardizovaného postupu nelze úplně z procesu přijímání výsledku vynechat a lze mluvit o jakési „páteři“ celého procesu, na kterém se dále staví. V tomto postupu však v mnohých organizacích nejsou zavedeny nástroje, kterými lze výsledek VaV řádně zhodnotit a přijmout tak odpovídající stanovisko.

Níže navržená metodika vznikla na základě studia jednotlivých směrnic a na základě studia zahraničních metodik. Celá vychází z koncepce zapojení pracovníků center transferu technologií jakožto expertních pracovníků v oboru spolu se zapojením poradního orgánu – tzv. Rady jakožto předních zástupců firem a institucí z aplikační sféry. Založení Rady pro komercializaci jakožto poradního orgánu vychází z podmínek Programu GAMA TA ČR ze Zadávací dokumentace (2019:11) kdy *„pracoviště managementu znalostí (CTT) v systému komercializace uchazeče zajišťuje všechny náležitosti související s administrací dílčích projektů. Zabezpečuje příjem návrhů dílčích projektů, jejich evidenci, **posuzuje je a předkládá Radě pro komercializaci k rozhodnutí**“*. Ze studia směrnic vyplývá, že většina institucí již tento orgán má ustanovený, zpravidla kvůli dodržení podmínek soutěže GAMA. Nicméně spolupráce obou složek spolu s maximálně efektivním využitím know-how každé z nich považuje autorka za stěžejní a je třeba, aby obě byly v procesu přijetí vynálezu zapojeny v rámci využití okruhu svých znalostí.

Jelikož se Oznámení o výsledku výzkumu a vývoje k pracovníkům CTT dostává zpravidla jako k prvnímu orgánu, je třeba, aby pracovníci s výzkumníkem Oznámení prošli, doplnili chybějící údaje a při konzultacích vyzískali co nejpřesnější informace o stavu nápadu. Důležité také je, aby centra měla dostatečně definované okruhy otázek ve formuláři Oznámení tak, aby veškeré informace, které k posouzení vynálezu potřebují, toto Oznámení obsahovalo. Oznámení by mělo dle autorky obsahovat tyto náležitosti:

- Administrativní část

- Název
- Hlavní řešitel (Jména s tituly, pracoviště, kontakt)
- Spoluřešitelé (Jména s tituly, pracoviště, kontakty)
- Data potvrzující předání a převzetí, podpisy
- Stav techniky
 - Ověření, že se jedná o technické řešení
 - Současný stav techniky
 - Klíčová slova
 - Rešerše na způsob – použité postupy
 - Rešerše na účel využití
 - Doporučené zdroje pro rešerši v poznámce
- Údaje o kompletnosti a dalším postupu
 - Současný stav příprav / realizace výsledku (základní nákres, prototyp, certifikovaná metoda atp.)
 - Návrh dalšího postupu dopracování (hledání vhodných materiálů, testování dílčích částí v laboratoři / běžném provozu, certifikace atp.)
 - Časová, materiálová a finanční náročnost na dopracování
- Poptávka
 - Konkrétní využitelnost výsledku
 - Byl již výsledek projednáván s nějakými firmami? Tipy na firmy, které by mohly mít o výsledek zájem
 - Odhadovaná cena konečného výrobku / služby
 - Odhadované trhy, kde by výsledek mohl najít využití
 - Kdo budou odběratelé a koncoví spotřebitelé
- Konkurence
 - Konkurenční výhody
 - Konkurenční řešení
 - Nevýhody oproti komerčně dostupným řešením
- Ochrana
 - Byl výsledek někde prezentován či uveden v publikaci, diplomové, či jiné závěrečné práci?
- Stav ošetření duševního vlastnictví

- Byla podána patentová přihláška nebo jiná registrace pro ochranu?
- Byla provedena rešerše specializovaným subjektem (patentovým zástupcem, rešeršní službou)?
- Je výsledkem vynález (nový, inovativní, průmyslově využitelný)?
- Práva dalších osob
 - Byl výsledek dosažen ve spolupráci s osobami z jiné organizace? Specifikovat podíly v %
 - Vznikl výsledek při řešení nějakých grantů?

Při vyplňování Oznámení jsou pracovníci centra transferu technologií povinni poskytnout součinnost výzkumníkovi. Celý proces by měl být vystavěn na řádně zpracované marketingové a patentové rešerši na stav techniky, kterou zpracuje pověřený zaměstnanec CTT. Patentová rešerše zahrnuje všechny informace, které jsou veřejnosti přístupné před dnem podání přihlášky, a nese s sebou hned několik výhod. Jejím hlavním účelem je odhalit, jestli podobný vynález již někdo nevytvořil, a to jak v České republice, tak v zahraničí. Podle statistik existuje přes 40 miliónů patentů a riziko podobnosti je tak velmi vysoké, navíc přibližně 80 % technických informací je zveřejněno právě v patentové dokumentaci (vynalez-patent.cz, 2018). Dalším benefitem mohou být potenciálně ušetřené náklady za vynaložené správní poplatky Úřadu průmyslového vlastnictví za odmítnutou přihlášku a v neposlední řadě tento krok ušetří náklady na komercializaci, která se pak stává zbytečnou. Spolu s patentovou rešerší doporučí CTT vhodný druh ochrany. Mimo ověření patentovatelnosti může rešerše přinést další užitečné informace třeba o nových trendech v oboru, aktivitách konkurence, mezerách na trhu a podobně. V tomto bodě se patentová rešerše prolíná s marketingovou, která by měla odhalit, jestli je vynález komerčně perspektivní a jestli o něj bude zájem, je třeba zmapovat trh a konkurenci, poskytnout relevantní a přesné informace o trhu a produktech. Marketingová analýza by měla být dále, a především založena na oslovování potenciálních zájemců, firem, ale i výrobců či uživatelů, kteří by mohli být cenným zdrojem užitečných „*feed-backů*“ jestli by byl o produkt či službu zájem. Při kvalitním zpracování těchto dvou kroků lze odhalit komerčně neatraktivní / nepatentovatelné vynálezy hned zpočátku. V rámci několika projektů (např. OP

VVV) probíhá intenzivní vzdělávání pracovníků kanceláří transferu technologií, jejich expertní názor by tedy měl předcházet každému přijetí vynálezu. Zpravidla se nejedná jen o teoretické znalosti, ale řada odborníků již v oboru působí několik let a jedná se tak o velmi zkušené pracovníky. Často tak expertní názor pracovníků z CTT může být vystavěn na cenných zkušenostech a sdílených „best practices“.

Kompletně vyplněné oznámení bude spolu s posudkem CTT posláno členům Rady, která k předkládanému výsledku vznese své hodnocení. Fyzické zasedání Rady není nutné, lze zaslat hodnocení per rollam. Hodnocení bude probíhat do předem připraveného „Rating sheetu“. Podmínkou pro to, aby hlasování bylo validní, je nutné, aby Rada byla usnášeníschopná, tzn., musí se hodnocení účastnit nadpoloviční většina členů.

Rada bude hodnotit výsledek dle následující tabulky:

Tabulka 3: Hodnotící tabulka*

Kritérium	0 - 2	3 - 4	5 - 6	7 - 8	9 - 10
Stádium vývoje	TRL 1	TRL 2 - 4	TRL 5 - 6	TRL 7	TRL 8 - 9
Inovativnost	Neinovativní řešení, podobná služba či produkt již existují	Vylepšovací návrh existujícího řešení	Nové řešení spojující doposud existující komponenty	Zcela nové řešení vedoucí k vývoji nového produktu nebo službě	Odvětvově významná inovace řešící dosud neřešený problém
Komerčializační potenciál (potenciální trh, rizika a konkurence)	Žádný nebo velmi omezený trh, silná konkurence a vysoké bariéry vstupu na trh spojené s vysokými riziky	Cíleno pouze na domácí trh s průměrnou konkurencí a průměrnými bariérami vstupu na trh	Zaměřeno na domácí trh s vizí expanze na zahraniční trhy s potenciální konkurenční výhodou	Cíleno na Evropský trh bez existence významné konkurence a s nízkými bariérami vstupu na trh	Cíleno na celosvětový trh s významnou konkurenční výhodou bez zjevných bariér vstupu na trh
Technologická kvalita / kvalita řešení (proveditelnost)	Nejasně definovaný postup ověření výsledku s nerealistickým	Postup ověření výsledků hraničně definován s nejasnou	Dostatečně konkrétně definován postup a očekávaný	Velmi dobře definován postup i očekávaný výsledek	Zřetelně a reálně popsán postup i očekávaný

	časovým očekáváním	časovou prognózou	výsledek ověření, který je časově zvládnutelný	s reálnými představami o průběhu projektu	výsledek s příznivou časovou prognózou
Duševní vlastnictví z hlediska míry chránitelnosti	Velmi snadno kopírovatelné řešení bez potřeby jakýchkoliv podkladů	Řešení snadno napodobitelné po předchozích konzultacích	Řešení kvalitně chránitelné s novými prvky vyžadující součinnost původce	Velmi dobře chránitelné řešení vyžadující součinnost původce	Unikátní řešení, téměř nemožné kopírovat nebo napodobit

Zdroj: vlastní zpracování

*

Nelze doporučit k uplatnění práv - navrátit výzkumníkovi k dopsování
Lze doporučit uplatnění práv

Bodování v tabulce je rozděleno do pěti základních kategorií, které definují úroveň technologie z několika úhlů – stádium vývoje, inovativnost, komercializační potenciál, technologická kvalita a z hlediska chránitelnosti IP. Rada hodnotí na stupnici 0–10 vepsáním hodnoty do příslušného pole. V každém poli má Rada přitom k dispozici jistou variabilitu hlasování, když například cítí, že obě technologie jsou sice potenciálně komercializovaná v Evropském trhu, ale jedna cílí na celý, kdežto druhá je zajímavá pouze pro některou část.

První kritérium hodnocení je posuzování zralosti technologie, které jsou kritické pro výrobek, pomocí stupnice Technology Readiness Level (dále jen „TRL“). Tato stupnice slouží k vytvoření shody o stavu technologie. TRL 1 označuje úroveň technologie, kdy lze sledovat základní principy. Jedná se o čistý výzkum, neexistuje žádná konkrétní technologie. TRL 2 úroveň přichází s praktickým využitím pro získané poznatky. Ve fázi TRL 3 je zahájen aktivní výzkum a vývoj, zahrnuje analytické a laboratorní studie s cílem fyzicky ověřit předpovědi technologie. Jedná se typicky o „proof of concept“ fázi. Ve fázi TRL 4 se testují jednotlivé komponenty a je prvním krokem k určení toho, jestli budou fungovat jako systém. Fáze TRL 5 je podobná předchozí fázi, jedná se o validaci komponent ve vybraném prostředí (simulace podmínek, reálné prostředí, ...). Ve fázi TRL 6 probíhá validace

demonstračního systému nebo prototypu v reálném prostředí. Lze mluvit o Beta verzi, prototyp by měl splňovat všechny funkce, které budou vyžadovány v provozním prostředí. TRL 7 znamená přechod z demonstrační verze do plné verze systému v reálném prostředí, testování plnohodnotného prototypu v terénu. Konečný výstup je prakticky úplný. TRL 8 je fází certifikace, technologie již byla ověřena. Konec vývoje systému. TRL 9 je poslední fází, technologie je provozována (Burčík, 2020:5-8).

Tabulka 4: Technology Readiness Level stupnice

TRL úroveň	Popis
TRL 1	Pozorovány a hlášeny základní principy
TRL 2	Koncepce technologie a / nebo formulovaná aplikace
TRL 3	Proof of concept fáze
TRL 4	Testování komponent nebo procesu v laboratorním prostředí
TRL 5	Testování integrovaného systému v laboratorním prostředí
TRL 6	Validace demonstračního systému
TRL 7	Demonstrace plné verze systému v reálném prostředí
TRL 8	Dokončený vývoj, technologie je ověřena
TRL 9	Technologie je provozována

Zdroj: vlastní zpracování dle Burčíka, 2020

V dalším kritériu je hodnocen stupeň inovace – od méně významných nápadů, které jsou důležité pro zdokonalování produktů a procesů až po významné nápady, které ovlivňují nebo způsobují změny v celém odvětví. Pokud v oblasti inovativnosti bude technologie hodnocena 0 až 2 body, nelze takovou technologii doporučit k uplatnění práv a bude navrácena výzkumníkovi k dopracování. Taková technologie zřejmě inovativní není, nebo inovace není zjevná a nemůže být tedy ani účinně chráněna.

Třetím kritériem je komercializační potenciál, ve kterém je zejména brán v potaz potenciální trh, rizika a konkurence.

Čtvrtým kritériem je technologická kvalita řešení z hlediska proveditelnosti. Hodnotit se bude, zda je ověření realistické a časově zvládnutelné a zda je dostatečně konkrétně definován postup a očekávaný výsledek ověření.

Posledním kritériem je duševní vlastnictví z hlediska míry chránitelnosti. Na toto kritérium se dá nahlížet i z druhého pohledu a to z pohledu podílů majitelských práv a potenciálním teritoriálním rozsahu průmyslověprávní ochrany, jednalo by se tedy respektive o otázku, kolika subjektům náleží majitelská práva a na jakém území je možné řešení účinně chránit (ČR, Evropa, svět, ...). Autorka však považuje zvolenou variantu za relevantnější z hlediska řešení projektů s výhledem na budoucí komercializaci.

Celkový možný počet získaných bodů je 50. Pokud v oblasti inovativnosti technologie spadne do červené zóny (tzn., získá 0–2 bodů), je automaticky brána jako nevhodná k doporučení na uplatnění práv k duševnímu vlastnictví. Body všech hodnotících členů Rady se zprůměrují a dále se bude postupovat podle následující tabulky:

Tabulka 5: Bodová tabulka

Počet získaných bodů	Hodnocení
41–50	Vynikající, doporučeno k uplatnění
31–40	Velmi dobrý, doporučeno k uplatnění
21–30	Dobrý, doporučeno k uplatnění
11–20	Dostatečný, CTT rozhodne o doporučení / nedoporučení na základě vypořádání komentářů Rady
0–10	Nedostatečný, nedoporučeno k uplatnění

Zdroj: vlastní zpracování

Technologie, které získají 21 a více bodů budou doporučeny k uplatnění práva, pokud v oblasti inovace nezískala 0–2 bodů. Pokud technologie získá 11–20 bodů, doporučení či nedoporučení proběhne na základě vypořádání komentářů Rady pracovníky CTT. V případě, že technologie získá méně jak 10 bodů včetně, automaticky není vhodná k doporučení k uplatnění práv.

Všechny tyto podklady – Oznámení, marketingová a patentová rešerše zpracovaná CTT a Hodnocení Rady budou předány rektorovi / řediteli / či jinému k tomuto kroku oprávněnému subjektu k rozhodnutí, zda daná instituce má zájem uplatnit či neuplatnit své právo na patent.

Tabulka 6: Diagram procesu přijetí vynálezu

Zodpovídá	Proces	Harmonogram			
		Počátek	Měsíc		
			1	2	3
Výzkumník	Oznámení vynálezu				
CTT	Přijetí Oznámení				
CTT	Marketingová a patentová rešerše				
CTT	Doporučení ochrany				
RpK	Hodnocení RpK				
Subjekt oprávněný k rozhodnutí	Rozhodnutí o ne/uplatnění práv				

Zdroj: vlastní zpracování

6 Závěr

Tématem této diplomové práce byl proces technologického transferu se zaměřením na jeho dílčí část orientovanou na přijetí vynálezu výzkumnou institucí. Cílem práce bylo pomocí studia a analýz směrnic vybraných institucí navrhnout optimální proces přijetí vynálezu výzkumnou institucí a přiblížit tak tento krok k vizi jednotné metodiky, o kterou spolek Transfera.cz usiluje. Cíl práce byl splněn.

První teoretická část práce se věnuje zejména přiblížení celého procesu technologického transferu, popisuje tedy cestu procesu od nápadu až na trh. Dále je v této kapitole objasněna klíčová terminologie, která je nutná k pochopení souvislostí ve směrnicích a je definován právní rámec přijímání vynálezu. Dále jsou zde zahrnuty formy transferu technologií a představení spolku Transfera.cz spolu se zdůvodněním výběru právě této platformy jakožto podkladu pro tuto diplomovou práci.

Na základě teoretických podkladů bylo do praktické části vybráno celkem devatenáct subjektů zabývajících se procesem přenosů poznatků do praxe. Mezi těmito subjekty nechyběly především univerzity, veřejné výzkumné instituce i jeden zástupce fakultních nemocnic. I z takto rozdílného portfolia bylo zjištěno, že nejsou vnitřní metodiky o nakládání s předměty duševního vlastnictví zcela rozdílné. Jeden z důvodů je ukotvení jistých ustanovení legislativou a nelze tak porušit například zákonem stanovené lhůty. Na druhou stranu ve směrnicích bylo nalezeno několik procesů, které se od sebe významně liší a dále bylo nalezeno několik specifík jednotlivých dílčích institucí. Autorka práce navrhla jednotný postup při procesu přijetí vynálezu výzkumnou institucí s doporučeními pro praxi.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Seznam tištěných zdrojů

1. EF-TRANS metodiky. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2012. ISBN isbn978-80-87601-02-0.
2. GRASSEOVÁ, M. (2008). Procesní řízení: ve veřejném i soukromém sektoru. 1. vydání, Brno, Computer Press.
3. KRČ, K. (2012). *Transfer technologií. Příležitost i nezbytnost pro české univerzity*. 1. vydání. Brno: Mendelova univerzita v Brně. s. 23. ISBN 978-80-7375-655-0.
4. LEŠKA, Rudolf a Petr OSTROUCHOV. *Práva duševního vlastnictví: příručka pro Technickou univerzitu v Liberci*. V Liberci: Technická univerzita, 2012. ISBN 9788073728298.
5. MALÝ, J. a kol. (1992). *Patenty, licence, konzultantské a inženýrské služby*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická. s. 101. ISBN 80-7079-027-X.
6. MALÝ, J. (2002). *Obchod nehmotnými statky. Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. vydání. Praha: C. Beck. s. 257. ISBN 80-7179-320-5.
7. Přehled pracovišť transferu technologií a dalších členů spolku Transfera.cz. Praha: Transfera.cz, 2017.
8. SPOLUPRÁCE S APLIKAČNÍ SFÉROU, *EF-TRANS metodiky*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2012. ISBN 978-80-87601-02-0.
9. Stanovy spolku „Transfera.cz, spolek“ (2015). Brno: Transfera.cz
10. SUCHÝ, V., VAŇOVÁ, J., KUBÍČEK, J. a kol.: *Nehmotné statky a průmyslová práva. Jejich ochrana, oceňování a komerční využití*. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR a Sociologické nakladatelství SLON, 2010. ISBN 978-80-86794-32-7.
11. TRUNEČEK, J. (2004). *Znalostní podnik ve znalostní společnosti*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing.
12. VEBER, J. a kolektiv. (1998). *Management II*. 1. vyd. Praha: Ediční oddělení VŠE.

13. WILDMANNOVÁ, M., VÁVROVÁ, D. (2015). *Transfer technologií a komercializace*. Brno: Tisk Blanka Lousová. s. 47. ISBN 978-80-906175-4-4.
14. Zákon č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v účinném znění.
15. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v účinném znění.
16. Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, v účinném znění.
17. ZIEGLOVÁ, Iveta, Miroslav MAŠEK, Lenka ZEMANOVÁ a Eva JANOUŠKOVCOVÁ. *Transfer technologií na Masarykově univerzitě*. Brno, 2013.

7.2 Seznam internetových zdrojů

1. About us. *Centre for innovation and technology transfer* [online]. 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.citt.cz/o-nas/>
2. BURČÍK, J. Technology readiness level [online prezentace]. Liberec: TUL, [cit. 2020-11-16]. Dostupný z [www: https://cptt.tul.cz/files/prezentace/seminar4.pdf](https://cptt.tul.cz/files/prezentace/seminar4.pdf)
3. Císlerová, H., Kramařík R. Patentové strategie: Co, kdy a kde patentovat. [online prezentace] Praha: Advokátní kancelář JŠK [cit. 2020-11-16].
4. Co děláme? TRANSFER A SMLUVNÍ VÝZKUM [online]. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.transfer.zcu.cz/cs/index.html>
5. Co je to procesní řízení. *BM Servis s. r. o.* [online]. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <http://www.bmservis.cz/procesni-rizeni/co-je-to-procesni-rizeni/>
6. ČADA, Karel, 2016. Autorské dílo. Věda výzkum [online]. [cit. 17.11.2020]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/dusevni-vlastnictvi/dusevni-vlastnictvi/autorske-dilo>
7. ČADA, Karel, 2016. Užité vzory. Věda výzkum [online]. [cit. 17.11.2020]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/dusevni-vlastnictvi/dusevni-vlastnictvi/uzitne-vzory>
8. HAAPALA, Nora a Tereza KOŠKOVÁ. Technické řešení a jeho právní ochrana. *Epravo.cz* [online]. Praha, 17. 12. 2018 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/technicke-reseni-a-jeho-pravni-ochrana-108522.html>
9. Jaká je patentová aktivita českých výzkumných organizací? *Věda Výzkum* [online]. 4. 5. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/dusevni-vlastnictvi/dusevni-vlastnictvi/jaka-je-patentova-aktivita-ceskych-vyzkumnych-organizaci>
10. Kdo jsme. *VĚDECKOTECHNICKÝ PARK UNIVERZITY PALACKÉHO* [online]. 2019 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <http://www.vtpup.cz/kdo-jsme/>
11. Kontakt. *Centrum Inovací a transferu technologií* [online]. 2019 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://citt.czu.cz/cs/r-9829-kontakt>

12. Kontakty. Centrum transferu technologií [online]. 2019 [cit. 2020-11-16].
Dostupné z: <https://isctt.ubt.cz/kontakty>
13. KUČERA, Zdeněk a Tomáš VONDRÁK. Výzkum a vývoj v podnicích působících v klíčových aplikačních odvětvích. *Věda Výzkum* [online]. 20. 2. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/z-domova/technologicke-centrum-av-cr/vyzkum-a-vyvoj-v-podnicich-pusobicich-v-klicovych-aplikacnich-odvetvich>
14. Licence. Český statistický úřad [online]. 05.11.2020 [cit. 2020-11-17].
Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/licence>
15. MYŠKOVÁ SKARLANDTOVÁ, Eva. Ochrana průmyslového vlastnictví - 2020. Kurzy.cz: Kurzy měn, akcie, komodity, online zprávy [online]. 29.04.2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/542481-ochrana-prumysloveho-vlastnictvi-2020/>
16. CPI. Centrum podpory inovací [online]. 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://cpi.vsb.cz/cs/o-cpi/>
17. nás. *Biologické centrum AV ČR* [online]. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.bc.cas.cz/o-nas/pracoviste-bc/stredisko-sluzeb-sos-/usek-projektu-a-transferu-technologie/technologie-biologickeho-centra/#anchor>
18. nás. *Centrum pro přenos poznatků a technologií* [online]. 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://cppt.cuni.cz/CPPTN-263.html>
19. nás. *Centrum transferu biomedicínských technologií* [online]. 2012 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <http://ctbt.cz/o-nas/>
20. nás. CENTRUM TRANSFERU TECHNOLOGIÍ A ZNALOSTÍ [online]. 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.upce.cz/cttz/o-nas>
21. nás. *Masarykova univerzita Centrum pro transfer technologií* [online]. 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.ctt.muni.cz/o-nas>
22. RTT. *Referát transferu technologií* [online]. 2018 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://ott.mendelu.cz/26038-o-nas>
23. Patentová statistika. Český statistický úřad [online]. 02.06.2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/patentova-statistika>

24. Počet poskytovatelů licencí na předměty průmyslového vlastnictví v Česku roste. *Věda Výzkum* [online]. 25. 10. 2019 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/politika-vyzkumu-a-vyvoje/politika-vyzkumu-a-vyvoje/pocet-poskytovatelu-licenci-na-predmety-prumysloveho-vlastnictvi-v-cesku-roste>
25. Procesní řízení (Process-based management). In: ManagementMania.com [online]. Wilmington (DE) 2011-2020, 05.05.2019 [cit. 17.11.2020]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/procesni-rizeni>
26. Procesní řízení. *Managementconsulting* [online]. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <http://www.management-consulting.cz/cz/procesni-rizeni>
27. Profil CTT. *Centrum transferu technologií* [online]. 2020 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://ctt.cdv.cz/profil-ctt/>
28. STEHLÍK, M. Propedeutika vědecké práce a pedagogického výzkumu: Třídění vědeckých oborů [online prezentace]. Brno: MU, [cit. 2020-11-16]. Dostupné z https://is.muni.cz/el/1441/podzim2009/OP3BP_DPVP/um/Propedeutika_v12.doc
29. STUPKA, Václav. Typy duševního vlastnictví a jejich ochrana [online prezentace]. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/3263756/>
30. SUCHÝ, Václav. Co je to duševní a průmyslové vlastnictví? *Enterprise Europe Network* [online]. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.enterprise-europe-network.cz/dusevni-vlastnictvi/co-je-dusevni-a-prumyslove-vlastnictvi>
31. Věda a výzkum na VUT. *Vysoké učení technické v Brně* [online]. 2020 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/vav>
32. Žížalová, P., Capcara, R. Komercializace VaV Výsledků: Školení pro pracovníky Centra transferu technologií VUPP. [online prezentace], Praha: VUPP [cit. 2020-11-16]. Dostupné z https://www.vupp.cz/wp-content/uploads/2018/01/171204_PwC_VUPP_SkoleniTT_FINAL.pdf

8 Seznam tabulek, obrázků, grafů a zkratk

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Formy transferu technologií	26
Tabulka 2: Rozdělení dle vědeckého zaměření.....	41
Tabulka 3: Hodnotící tabulka*	83
Tabulka 4: Technology Readiness Level stupnice.....	85
Tabulka 5: Bodová tabulka.....	86
Tabulka 6: Diagram procesu přijetí vynálezu.....	87

8.2 Seznam obrázků

Obrázek 1: Systém komercializace	18
Obrázek 2: Systém práva duševního vlastnictví.....	21
Obrázek 3: Proces transferu technologií	30
Obrázek 4: Rozložení Center transferu technologií v ČR	41
Obrázek 5: Přehled hlavních podobností a rozdílů v procesu přijetí výsledku VO	79

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Vznik center pro transfer technologií v ČR.....	43
Graf 2: Patenty udělené přihlašovatelům z ČR u ÚPV.....	44
Graf 3: Patenty udělené veřejným vysokým školám a výzkumným institucím dle roku udělení.....	45
Graf 4: Užité vzory zapsané přihlašovatelům z ČR u ÚPV	47
Graf 5: Poskytnuté licence na patenty a užité vzory dle poskytovatele.....	48

8.4 Seznam zkratek

AKTOP	Association of Knowledge Transfer Organizations and Professionals
AVČR	Akademie věd České republiky
BC	Biologické centrum
CDV	Centrum dopravního výzkumu Centrum pro inovace a transfer technologií
CITT	Centrum inovací a transferu technologií
CPI	Centrum podpory inovací
CPTT	Centrum pro podporu transferu technologií
CTBT	Centrum transferu biomedicínských technologií
CTT	Centrum transferu technologií
ČR	Česká republika
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
EPO	European Patent Office
ESFRI	Evropské strategické fórum pro infrastruktury výzkumu
FNHK	Fakultní nemocnice Hradec Králové
FVZ	Fakulta vojenského zdravotnictví univerzity Obrany
FZÚ	Fyzikální ústav AV ČR
GAČR	Grantová agentura České republiky
IC	Inovacentrum ČVUT
JCTT	Jihočeské Univerzitní a Akademické centrum transferu technologií
JU	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
KTT	Kancelář transferu technologií
KvVaV	Komericializace výsledků VaV
MU	Masarykova univerzita
NUDZ	Národní ústav duševního zdraví
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPVK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPVVV	Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání
OTT	Oddělení transferu technologií

PCT	Patent Cooperation Treaty
PR-V	Vedoucí administrátor prorektora pro výzkum a vývoj
PS	Patentové středisko
RpK	Rada pro komercializaci
RVVI	Rada pro výzkum, vývoj a inovace
SPC	Dodatkový ochranný certifikát
TAČR	Technologická agentura České republiky
TRL	Technology Readiness Level
TT	Transfer technologií
TUL	Technická univerzita v Liberci
UHK	Univerzita Hradec Králové
UK	Univerzita Karlova
ÚOCHB	Ústav organické chemie a biochemie
UP	Univerzita Palackého v Olomouci
UTB	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
ÚTT	Úsek transferu technologií
v.v.i.	Veřejná výzkumná instituce
VaV	Věda a výzkum
VaVpl	Operační program Výzkum a Vývoj pro Inovace
VO	Výzkumná organizace
VŠB-TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VTP	Vědeckotechnický park
VUT	Vysoké učení technické v Brně
WIPO	World Intellectual Property Organization
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni